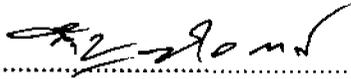

การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู
ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสระบุรี เขต 1

สนิท ไทยกล้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ
ของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เสนอ
โดย นายสนิท ไทยกล้าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

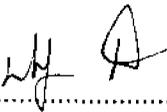
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์ไธมาส)

วันที่ 3 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2550

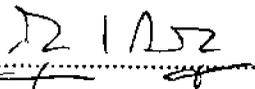
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เวื่อนะการ)

.....กรรมการ

(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(นายชลอ กองสุทธิใจ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนະการ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ
ชื่อนักศึกษา	สนิท ไทยกล้า
สาขา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ภายในสถานศึกษาของข้าราชการครู ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสถิติที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภาพรวมระดับปานกลาง สำหรับการบริหารงานวิชาการที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่วนการบริหารงานวิชาการที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

2. ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีอายุแตกต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาประเภทต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title	Participation of Government Teachers in Academic Administration in Schools under Saraburi Educational Service Area office 1
Thesis Advisors	Asst. Prof. Prasert Rueannakarn Dr. Supot Kerdsuwan
Name	Sanit Thaikia
Concentration	Educational Administration
Academic Year	2006

ABSTRACT

This research aims to study the participation of government teachers in academic administration in schools under Saraburi Educational Service Area Office 1, and compare their participation as classified by different aspects. The samples were 333 government teachers in primary schools, extended schools, and secondary schools under Saraburi Educational Service Area Office 1. The instrument used was a set of questionnaires approved by experts with a reliability of 0.97. The data was analyzed by a ready-made computer program to calculate percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test, and One-Way ANOVA by using F-test.

The findings were as follows:

1. the teachers mentioned above participated in academic administration in schools overall at a moderate level; the three highest ranked aspects were learning process development, school curriculum development, measurement and evaluation and transferring the results of learning. However, the cooperation in academic development with other schools was rated at the lowest level of participation.

2. although there were different classification factors of the teachers above: age, educational qualification, working experience, types of schools where they work, there was no difference at a 0.5 level in participation in the school academic administration.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ของข้าราชการครูภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นต่างๆในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ดร.แสน สมนึก คีษานีเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2 นายบุญเกื้อ ละอองปลิว คีษานีเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 แพทย์หญิงนัฐพร ประกอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพงษ์ ปนาทกุล และ ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ ที่ให้ความช่วยเหลือตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า คณาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ให้ความรู้ ประสบการณ์ อันมีค่า ตลอดจนเพื่อนพี่น้อง นักศึกษาปริญญาโท การบริหารการศึกษา รุ่นที่ 6 ที่ให้คำปรึกษา เสนอแนะและเป็นกำลังช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ในความสำเร็จครั้งนี้ ได้รับความช่วยเหลือจากนายชัชชัย พิกุลแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ท่านผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างดี ขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ และสุดท้ายนี้ขอขอบคุณภรรยา และบุตร ที่สนับสนุนเป็นกำลังแรงใจ สำคัญ ในความสำเร็จ

สนิท ไทยกกล้า

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานในการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
สถานศึกษา.....	12
ความหมายของสถานศึกษา.....	12
ความสำคัญของสถานศึกษา.....	14
บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา.....	15
การบริหารงานวิชาการ.....	20
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	20
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	23
การบริหารงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1.....	27
การมีส่วนร่วม.....	34
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	34
ลักษณะของการมีส่วนร่วม.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยในประเทศ	40
งานวิจัยต่างประเทศ	44

	หน้า
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ.....	130
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	134
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	136

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ตาราง 2	แสดงค่าของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	48
ตาราง 3	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว.....	56
ตาราง 4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพด้านต่าง ๆ.....	58
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	60
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	61
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	63
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง..	64
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	65
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	66
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการแนะแนวของกลุ่มตัวอย่าง.....	67
ตาราง 13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	68
ตาราง 14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง.....	69
ตาราง 15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของ กลุ่มตัวอย่าง.....	70

ตาราง 16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	71
ตาราง 17	สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหาร งานวิชาการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม.....	72
ตาราง 18	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุของกลุ่ม ตัวอย่าง.....	74
ตาราง 19	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง.....	76
ตาราง 20	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง.....	77
ตาราง 21	การทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่.....	79
ตาราง 22	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประเภท สถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	80
ตาราง 23	การทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประเภท สถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่.....	82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบันนี้ ที่เรียกว่าเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี และสารสนเทศ ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อระบบสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และ การเมือง ของทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งทุกประเทศมีความจำเป็นที่ต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งจะเผชิญกับกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ สิ่งสำคัญที่จะทำให้สามารถเผชิญกับ กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ นั้นมีหลายปัจจัย และปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การสร้าง คุณภาพของประชาชน การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบที่รุนแรงจากกระแสดังกล่าว รวมถึงผลกระทบ จากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้นทั่วโลกเมื่อไม่นานมานี้ เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ต้องดำเนินการ พัฒนาคุณภาพของประชาชนให้มีศักยภาพที่สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆในปัจจุบัน และอนาคตได้ การจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะเป็นผู้กำหนดแนวทางจัด ให้กับประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล นโยบายการปฏิรูป การศึกษา นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติเหล่านี้ได้ถูกบัญญัติขึ้น และต่างมีหลักและ อุดมการณ์ที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพ การจัดการ ศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ วัฒนธรรมของประเทศ เชื่อว่าจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมไทย สร้างความ สมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาระหว่างด้านต่าง ๆ ได้ และเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็น กระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ และ บริบทของสังคมไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, บทนำ)

รัฐบาลไทยในหลายยุคหลายสมัยที่ผ่านมา และรวมทั้งรัฐบาลในปัจจุบันได้ใช้ความ พยายามเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ ได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาของประเทศไทย ในด้านสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลอย่างเสมอกันในการที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดย ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน เป็นการให้การศึกษาดลอดชีวิตสำหรับประชาชนโดยประชาชนมีส่วนร่วม และ มี

การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามหลักของการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (education for all) ทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา(all for education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้าคำนำ) ในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพของคนไทยที่สูงขึ้นอย่างทั่วถึง และประสิทธิภาพของการบริหารจัดการที่สูงขึ้นกว่าเดิม หลักของการจัดการศึกษาต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระการเรียนรู้ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยหลักการที่ว่าการศึกษาสร้างคน สร้างงานและสร้างชาติ เน้นการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษาให้สูงขึ้น คุณภาพของคนไทยต้องเป็นคนที่มีความดี ความเก่งและความสุข คุณภาพของคนไทยจะสูงขึ้นได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งภายในชั้นเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (child-centered) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการสุพงษ์ ปณาทกุล (2548, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ รวมทั้งการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management : SBM) บทบัญญัติในระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 34(2) มาตรา 35 และมาตรา 39 กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล และได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไป ลงไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง การให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลนั้นจุดมุ่งหมายที่สำคัญก็เพื่อให้มีความเป็นอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการที่เป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า ก-6)

การจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2546 รวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาดัง ๆ ดัง ๆ ที่กล่าวมานั้น หน่วยงานที่สำคัญและเป็นหน่วยงานที่ต้องนำไปปฏิบัติโดยตรงคือสถานศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนดไว้ทั้งหมด โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นกับคนไทยให้มีความสมบูรณ์ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีความรู้และทักษะที่สามารถอยู่ในสังคมของชุมชนประเทศและสังคมโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ การสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่สุดจะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ดี ทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการ ทั้งผู้บริหาร

สถานศึกษา ครู นักเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมบริหารจัดการศึกษา ในรูปต่าง ๆ การบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษาจะสำเร็จได้ดั่งนั้น ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ข้าราชการครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โรงเรียนหรือสถานศึกษา เพราะข้าราชการครูจะเป็นผู้ที่มีส่วนทำให้ประสิทธิภาพในการบริหาร การศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้ดีเนื่องจากข้าราชการครู เป็นผู้มีความรู้และเข้าใจในงานวิชาการอันเป็นงานหลักสำคัญภายในสถานศึกษาเป็นอย่างดีเป็น ผู้แปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 1 - 4) ที่ได้กล่าวถึงสถานศึกษาว่า เป็นหน่วยงานที่สำคัญ ที่สุดเป็นหน่วยปฏิบัติการหลักของสถานศึกษา คือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียน บรรลุจุดหมายของหลักสูตรนั้นคือคุณภาพที่พึงประสงค์ โดยเกิดจากความร่วมมือร่วมใจในการ พัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน

สภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการศึกษานั้น สถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติ ให้บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่กฎหมายกำหนด และการบริหารการศึกษา ภายในสถานศึกษา หัวใจสำคัญก็คือ งานวิชาการ และเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าในการบริหาร การศึกษาของสถานศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จและได้ผลดั่งนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคลากร ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ต้องเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมบริหาร จัดการในการส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนางานด้านวิชาการภายในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นในการ มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ กับผู้บริหาร โดยเฉพาะข้าราชการครู ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน และเป็นปฏิบัติโดยตรงต่อการเปลี่ยนหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการตามหลักสูตร พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ (knowledge society) สร้างคุณภาพคนไทยให้มีความสามารถที่จะอยู่ในสังคม โลกในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันกับสังคมโลกได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์กรที่กำหนดขึ้นตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ มี หลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2546 ซึ่งกำหนดให้มี ความสอดคล้องกับภารกิจหลัก รองรับการกระจายอำนาจในการบริหารการจัดการศึกษา จาก กระทรวงศึกษาธิการ มีความเป็นเอกภาพในการบริหารและการจัดการ มีความยืดหยุ่น และ พร้อมต่อการปรับเปลี่ยนที่มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจ ความคุ้มค่า ลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารและความเหมาะสม อนึ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นองค์กรที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อสนองภารกิจดังกล่าว มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ ภายในสำนักงานออกเป็น 7 กลุ่มงาน มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ข้อ 6 ซึ่งได้ระบุอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการไว้ในประกาศกระทรวงตามมาตรา 34 มีภารกิจหลักใน การจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนวัยเรียนในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอบ้านหมอ อำเภอพระพุทธบาท อำเภอหนองโดน

อำเภอคอนฟูด อำเภอหนองแขงและอำเภอเสาให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้กำหนดทิศทางขององค์กร ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติไว้ โดยการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสำนักงานที่มีความเชื่อมโยง และสอดคล้องกับกรอบกลยุทธ์ของ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดได้มีกรอบแนวทางดำเนินงานพัฒนาการศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแผนที่ทางกลยุทธ์ (strategy map) ที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ จุดเน้นและนโยบายในการพัฒนาการศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อการ บรรณานิสัยและโอกาสทางการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาประสิทธิภาพ ในการบริหารและการจัดการด้านการศึกษา การกำหนดนโยบายและแผนการบริหารการศึกษา เพื่อมอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่กำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1, 2547, หน้า 1-6)

สภาพของความคาดหวัง และผลปรากฏที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันในการบริหารจัดการด้านการศึกษาในสถานศึกษาหรือโรงเรียน งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ ถือเป็นงานหลัก ที่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงคือข้าราชการครู ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายใน สถานศึกษา เช่น มงคล อินทสิทธิ์ (2542, หน้า 56) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยมีบางส่วนมีส่วนร่วมน้อย และบางส่วนไม่แน่ใจว่ามีส่วนร่วม สำหรับ แสง จันทร์ชูย (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าอาจารย์มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนอยู่ในระดับ มาก ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมการบริหารงานโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร อาจารย์และวิธีการ บริหารอยู่ในระดับน้อยอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีส่วน ร่วมในการบริหารงานโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อ เปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า อาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกับอาจารย์ในโรงเรียน ขนาดใหญ่และขนาดเล็กในส่วนอื่นนั้นไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมในการบริหารดังนี้คือ ให้ความสำคัญในการร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ ร่วมตัดสินใจและ ร่วมประเมินผล วิธีการบริหารได้ให้ความสำคัญของการมอบหมายงานตามความถนัดและความ เหมาะสมผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะมีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สนิท ซื่อสัตย์ (2543, หน้า 4) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตาม ทิศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าครูที่มี เพศต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านการวัด และประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ครูที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนะ ต่อ

การบริหารงานวิชาการด้านวางแผนงานวิชาการ การจัดระบบงานวิชาการและการพัฒนางาน วิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แอกที (Aghte, 1980, pp.3076-3077) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ และได้พบว่า ครูใหญ่ยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะโดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบ ร่วมกัน กล่าวได้ว่าสภาพของความคาดหวังและผลปรากฏที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในการบริหารงาน วิชาการ ที่เปิดโอกาสให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนั้น พบปัญหาและสภาพ ของความแตกต่างในการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของครูหลายประการ ด้วยเหตุนี้ทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความแตกต่าง ในการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของ ข้าราชการครูภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในสถานศึกษา 3 ประเภท ประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียน มัธยมศึกษา ในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 12 ขอบข่ายงาน ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อให้เข้าใจและทราบถึงการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ตาม สถานภาพที่ต่างกันของข้าราชการครูในด้าน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและ ประเภทของสถานศึกษาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการต่างกัน อนึ่งผลของการวิจัย ครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการมีส่วนร่วม บริหารงานวิชาการ ของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ทั้งนี้ คาดว่าจะทำให้การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และ คุณภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและประเภทของสถานศึกษา ในการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้คือ

1. ทำให้มีความเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ภายในสถานศึกษาของ ข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ข้าราชการครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาต่อไป

2. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีสถานภาพที่ต่างกัน และนำผลวิจัยมาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้ดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables)

ตัวแปรอิสระ ได้แก่สถานภาพของข้าราชการครูภายในสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา

1.2 ตัวแปรตาม (dependent variables)

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของข้าราชการครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาที่กำหนดไว้ 12 ด้านดังนี้

- 1.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.2.3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 1.2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.2.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.2.8 การแนะแนว
- 1.2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.2.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2549 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,992 คน จำแนกออกเป็น

2.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 118 แห่ง มีข้าราชการครูทั้งหมด 1,199 คน

2.1.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 15 แห่ง มีข้าราชการครูทั้งหมด 148 คน

2.1.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 11 แห่ง มีข้าราชการครูทั้งหมด 645 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1, 2549, หน้า 2)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวนที่แน่นอน (finite population) ในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973, p.886) อ้างอิงใน สุวริย์ ศิริโภคานิรมย์, 2546, หน้า 129-130) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูจำนวน 333 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ข้าราชการครูภายในสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุนกิจกรรมหรือการดำเนินงานด้านวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยตระหนักในประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรม หรือการดำเนินงานที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้บริหาร

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหาร และข้าราชการครูภายในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบใช้ทรัพยากรและเทคนิคอย่างเหมาะสม

งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การวิจัย สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การแนะแนว การประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้และรวมถึงการประสานความร่วมมือกับองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวกับวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมวิชาการทุกชนิดในสถานศึกษาที่ผู้บริหารและข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวข้อง เพื่อให้บังเกิดผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้าราชการครู หมายถึง บุคลากรผู้ทำหน้าที่หลักทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน 3 ประเภทได้แก่โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึง ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

โรงเรียนขยายโอกาส หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึง ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ถึง ช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 (โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม)

การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูภายในสถานศึกษา เข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีความตระหนักร่วมกันในประโยชน์ และคุณค่าของงานวิชาการเป็นสำคัญ ประกอบด้วยการมีส่วนร่วม 12 ด้านดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น โดยการจัดทำโครงสร้างและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษา บูรณาการเนื้อหา สาระการเรียนรู้ในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้และบริหารจัดการหลักสูตร นิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และทำการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพครูและนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยการจัดกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านต่างๆของนักเรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับอย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับสภาพความแตกต่างกันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการในการสังเกต การบันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำ ใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อผู้เรียนและเป็นการตรวจสอบผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

เกี่ยวข้องกับการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติในการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา การจัดทำแผนการวัด และการประเมินผลรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การวัดประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน และการจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานด้วย

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนางานวิชาการด้านประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำและพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน หอ่งถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่ การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้งและส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอก โรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบควบคุม กำกับ ติดตาม วัดผลและ ประเมินผลและการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการและงานสนับสนุนงานวิชาการอื่นๆ โดยเฉพาะการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยการดำเนินการในรูปแบบที่มีความหลากหลาย มีความเหมาะสมกับสถานศึกษา ประสานงานกับองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพตามสิทธิและโอกาสที่พึงจะได้รับ

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุง ในการจัดระบบและโครงสร้างองค์กรให้รองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการ กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีการวางแผน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการพัฒนา ตามแผนและติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพภายใน ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆในการปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐาน ใน การพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การสนับสนุนงานด้านวิชาการ แก่ชุมชน โดยการจัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนา ทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั ว ชุมชนและท้องถิ่น

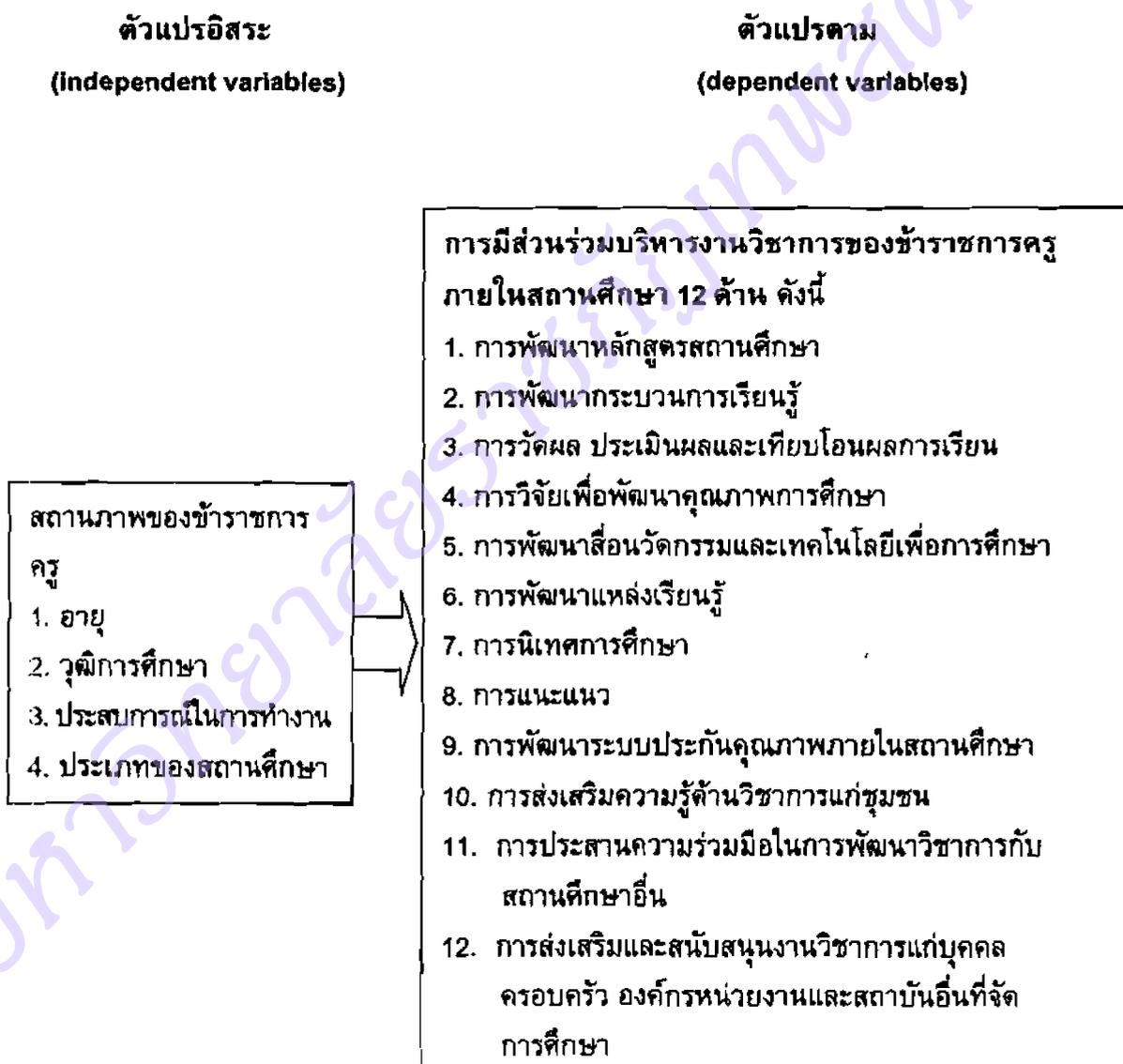
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือและช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการ กับสถานศึกษา ของ รัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งในบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และ ต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั ว องค์กรหน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความ ต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ การส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนางาน วิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา และการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการ ครูภายในสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ซึ่งประกอบด้วยขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ 12 ด้าน ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32) ดังในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มี
สถานภาพต่างกันจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของ
สถานศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาในครั้งนี้นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวทางในการวิจัย และนำไปสู่บทสรุปที่ครอบคลุม ซึ่งจะได้นำเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้.

1. สถานศึกษา
  - 1.1 ความหมายของสถานศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญของสถานศึกษา
  - 1.3 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา
2. การบริหารงานวิชาการ
  - 2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
  - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
  - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
3. การบริหารงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
4. การมีส่วนร่วม
  - 4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
  - 4.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สถานศึกษา

1. ความหมายของสถานศึกษา

ความหมายของ "สถานศึกษา" ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในหลายความหมายดังที่จะนำมาเสนอไว้เป็นสังเขปดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2545, หน้า 3) ได้กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 4 ที่ให้ความหมายของ "สถานศึกษา" หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัยหน่วยงานการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา และยังได้ให้ความหมายของ “สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ว่า หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 5) ได้กล่าวถึงความหมายของสถานศึกษาว่า เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษา เป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ มีหลักสูตรซึ่งครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน ประกอบด้วยมวลประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ และมีการวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547, หน้า 45-46) ได้กล่าวว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ไม่หมายรวมถึงสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง

กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 3) ให้ความหมายของสถานศึกษาหมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์ศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน สถาบัน หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง

อุบลรัตน์ หินอ่อน (2547, หน้า 14) กล่าวว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือสถานที่ในการพัฒนาบุคคลให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านความรู้ สติปัญญา การควบคุมอารมณ์และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 (2548, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวไว้ในระเบียบคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ว่า “สถานศึกษา” หมายถึง สถานที่ที่จัดการศึกษาของรัฐแต่ละแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 (2548, หน้า12) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่กฎหมายยอมรับให้กระทำการกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองภายในขอบวัตถุประสงค์ มีสิทธิและหน้าที่ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

สรุปความหมายของสถานศึกษา หมายถึงสถานที่ที่จัดการศึกษาตามกฎหมายกำหนด เป็นแหล่งบริการด้านการศึกษา มีหลักสูตรที่ครอบคลุมภาระงานทุกด้าน จัดมวลประสบการณ์สำหรับผู้เรียนให้เป็นไปตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการจากแนวคิด ทฤษฎี หลักและวิธีการต่างๆซึ่งมีขอบข่ายของงานในกระบวนการบริหารในรูปแบบต่างๆ ตามที่หน่วยงานหรือองค์กรบังคับบัญชากำหนด

2. ความสำคัญของสถานศึกษา

การบริหารงานของสถานศึกษาในยุคปัจจุบันนี้ ดำเนินการตามกฎหมายที่ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ในมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งทำให้มีความคล่องตัว มีอิสระ ในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักการของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management : SBM) ซึ่งภาวะสำคัญของสถานศึกษาก็คือ การบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้ โดยจัดการเรียนการสอนในวิชาสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพอย่างเต็มที่ มีผู้กำหนดบทบาทความสำคัญของสถานศึกษาไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา39 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญไว้ 4 ประการ คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสถานศึกษาว่ามีความสำคัญในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผลผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ สามารถเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกระบบการศึกษา

จากที่ได้กล่าวมานั้น สรุปความสำคัญของสถานศึกษาได้ว่า มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้ โดยจัดการเรียนการสอนในวิชาสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพอย่างเต็มที่โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการคิดการจัดการเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและนโยบายการจัดการศึกษา ครอบคลุมการบริหารจัดการภายในองค์กร 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและด้านบริหารงานทั่วไป

3. บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา

3.1 บทบาทของสถานศึกษา

สำนักนายกรัฐมนตรีนคร (2544, หน้า 1- 6) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้คนรู้จักคิดวิเคราะห์รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งพาตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ประยงค์ เนาบุตร (ม.ป.ป., หน้า 10 -11) กล่าวถึงบทบาทของสถานศึกษาในฐานะเป็นสถาบันทางสังคม เกิดขึ้นจากความต้องการและความจำเป็นของสังคม เพื่อรับใช้บริการสังคมและมีพันธกิจต่อสังคมใน 3 ลักษณะดังนี้

1. ในฐานะผู้นำทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคม โดยมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร คิดค้นสิ่งใหม่ๆ เพื่อนำความเจริญมาสู่ชุมชน บทบาทในการเป็นสื่อกลางหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคม

2. ในฐานะสถาบันฝึกงานอาชีพแก่สังคมมีบทบาท คือ เป็นแหล่งฝึกงานอาชีพแก่นักเรียนตามความมุ่งหมายของหลักสูตร คือต้องสอนหรือฝึกงานให้แก่ผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด เป็นแหล่งงานอาชีพแก่ชุมชนให้การศึกษาชุมชนในรูปของกลุ่มสนใจ

3. ในฐานะเป็นแหล่งวิทยาการของสังคม มีบทบาทเป็นศูนย์รวมข่าวสาร เป็นศูนย์รวมด้านความรู้และการฝึกอบรมงานอาชีพ เป็นแบบหรือตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน และการประกอบอาชีพ เป็นศูนย์รวมวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 3) ได้กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่กล่าวถึงบทบาทการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน (school environment) ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2. สร้างวัฒนธรรมโรงเรียน (school culture) หมายถึงสิ่งที่โรงเรียนยึดถือปฏิบัติกันเป็นกิจวัตร ทุกคนต้องรับผิดชอบภาระหน้าที่ของตนเอง ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

3. คุณภาพของการบริหารการศึกษา

- 3.1 ใช้กิจกรรม 5 ส. เป็นพื้นฐานในการบริหารเพื่อคุณภาพ และนำเอาระบบประกันคุณภาพ (QA.) เข้ามาใช้ตามหลังในการบริหารระบบต่างๆอย่างเป็นระเบียบ

- 3.2 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา (quality assurance : QA.) จะมี 2 ส่วนคือ ระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก

เสาวนิตย์ ชัยมุกสิก (2544, หน้า 53) กล่าวถึงบทบาทของสถานศึกษาในยุคของการปฏิรูปการศึกษาว่ามี 4 บทบาท ดังนี้คือ 1) กำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานของโรงเรียน 2) กำหนดวิธีการ 3) กำหนดหลักเกณฑ์ในการระดมทรัพยากรและการบริหารงบประมาณ และ 4) กำหนดวิธีการประเมินตนเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้ 1) จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างพัฒนาการผู้เรียนให้มีศักยภาพในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 2) จัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ 3) เป็นแหล่งวิทยาการในทางการศึกษาและสังคม และ 4) จัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมสามัญศึกษา, 2545, หน้า 5)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 30 - 31) กล่าวว่าในการบริหารของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ ต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาซึ่งหลักการดังกล่าวได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 9 -10) ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่สถานศึกษาไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
2. จัดตั้งงบประมาณ และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา
3. พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ความต้องการของนักเรียน ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
4. จัดการเรียนการสอนตามสภาพสิ่งแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดกำกับ ติดตามประเมินผลงานตามแผนงานโครงการการปฏิบัติงาน
6. พิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา การดำเนินการด้านวินัยกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด
7. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษารวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุง รักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

8. จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

9. ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษา และสถาบันอื่นในชุมชนและท้องถิ่น

10. ปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวกับกิจการภายในสถานศึกษา หรือตามที่ได้รับมอบหมายและตามที่กฎหมายกำหนด

มานพ วงษ์สะอาด (2547, หน้า 29) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนว่ามีบทบาทในการบริหารงานรูปแบบใหม่ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 4 ด้าน คือ 1)งานวิชาการ 2)งานงบประมาณ 3)งานบุคคลากร และ4)การบริหารงานทั่วไป

สมิธ และคนอื่นๆ (Smith, et al., 1967, pp.170 -176) กล่าวถึงบทบาทของการบริหารการศึกษาแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้คือ 1) ด้านที่เป็นหน้าที่โดยทั่วไป 2) ด้านบุคคลากร 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านการเงิน 5) ด้านอาคารสถานที่ 6) ด้านที่เกี่ยวกับนักเรียน และ 7) ด้านการประชาสัมพันธ์

จากที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า สถานศึกษานั้นมีบทบาทตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการศึกษาตามหลักและแนวทางในการบริหารที่ดี บทบาทที่สำคัญคือ การให้บริการด้านการศึกษาทุกรูปแบบแก่เยาวชนและประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในสังคมที่ดี ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยผ่านกระบวนการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคลและงานบริหารทั่วไป รวมทั้งบทบาทในการประสานสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุภารกิจในการจัดการศึกษา

3.2 หน้าที่ของสถานศึกษา

หน้าที่ของสถานศึกษา สถานศึกษามีหน้าที่ต่างๆในการบริหารจัดการองค์กร โดยใช้กระบวนการในการบริหาร เพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ และได้มีผู้กล่าวถึงหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ตามสถานภาพและบริบทต่างกันไปดังต่อไปนี้ เช่น

กรมสามัญศึกษา (2540, หน้า 3-10) ได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานระดับมัธยมศึกษาซึ่งแบ่งภารกิจและหน้าที่ออกเป็น 7 หมวดดังนี้ ได้แก่ 1) หมวดการบริหารทั่วไป 2) หมวดงานธุรการ 3) หมวดงานวิชาการ 4) หมวดงานปกครองนักเรียน 5) หมวดงานบริการ 6) หมวดงานสถานศึกษากับชุมชน และ 7) หมวดการบริหารอาคารสถานที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในมาตรา39 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญไว้ 4 ประการคือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 3) สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และประ

บุคคลความรู้ มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผัก การปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระ ความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความ รอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่าง บุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ สามารถเทียบ โอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกระบบการศึกษา

บุญมี เณรยอด (2546, หน้า 36-38) ได้กล่าวถึงหน้าที่สถานศึกษาในการ บริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management) ไว้ว่า ประกอบด้วยลักษณะ สำคัญ 13 ประการดังต่อไปนี้

1. การแสดงความคิดเห็นในการพัฒนางานโรงเรียน เพื่อประโยชน์ของ นักเรียนเป็นสำคัญ
2. การคิดวิเคราะห์เพื่อแปลงแนวคิดให้เป็นการปฏิบัติที่ได้ผลตามที่คิด
3. การทำงานแบบประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานทุกฝ่าย
4. การกล้าที่จะตัดสินใจและเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนางาน
5. การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน
6. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนครู ผู้ปกครองและชุมชน
7. การจัดการให้เพื่อนครูทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมกับบุคลากรทุกฝ่าย
9. การส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมเสนอแนะรูปแบบการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
10. วางแผนบริหารงานให้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ครู และผู้บริหาร
11. ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้และดำเนินการจัดการทรัพยากรของ โรงเรียน
12. เผยแพร่และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงแผนงานต่อไป
13. สนับสนุนครูทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุง และตรวจสอบระบบ การเงินของโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 20-21) ได้กล่าวถึงสิทธิและอำนาจหน้าที่ ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. สิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลทั่วไปตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอาญา เช่นสามารถทำนิติกรรมต่างๆ ภายในขอบ

วัตถุประสงค์ได้เอง และนอกจากนี้สถานศึกษายังมีสิทธิ หน้าที่ ข้อจำกัดและต้องผูกพันตามข้อกำหนดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

1.1 มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น

1.2 การแสดงเจตนาหรือความประสงค์ในการทำกิจการใดๆ ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผ่านทางผู้แทนนิติบุคคลถ้าประโยชน์ได้เสียของสถานศึกษาขัดกับประโยชน์ได้เสียของผู้บริหาร ซึ่งเป็นตัวแทนนิติบุคคลในกิจการใดก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการอันนั้นไม่ได้

2. อำนาจและหน้าที่ของสถานศึกษาดมรัฐธรรมนุญและกฎหมายอื่น นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายการศึกษาแล้ว สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานสาธารณะของรัฐ ต้องจัดการศึกษาและกระทำกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาดมหลักการให้บริการสาธารณะของรัฐดังนี้

2.1 ความเสมอภาค สถานศึกษาต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาค

2.2 ความต่อเนื่องของการบริการสาธารณะ สถานศึกษาต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องมิให้หยุดชะงัก

2.3 การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบริการสาธารณะ ต้องให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการอยู่เสมอ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547, หน้า 37-39) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบ 8 ประการ ดังต่อไปนี้คือ การจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

แคมเบล, และคนอื่นๆ (Campbell, et al., 1967, pp.96-97) ได้กำหนดภาระหน้าที่ของการบริหารการศึกษาออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรการสอน ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเงินและธุรการ และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

เฟเบอร์, และซีรอน (Faber, & Chearon, 1970, p.212) ได้แบ่งงานบริหารของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การบริหารกิจการนักเรียน 3) งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 4) งานบริหารบุคลากร 5) งานบริหารอาคารสถานที่ 6) งานธุรการและการเงิน และ 7) งานการจัดอำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักเรียน

จากที่กล่าวมานั้น สถานศึกษา มีหน้าที่ที่สำคัญคือการบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามกรอบกฎหมายที่กำหนด จัดระบบองค์กรภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการจากแนวคิด ทฤษฎี หลักและวิธีการต่างๆ ซึ่งจะมีขอบข่ายของงานในกระบวนการบริหารที่มีงานวิชาการเป็นหลักสำคัญ และงานอื่นๆตามที่หน่วยงานหรือองค์กรบังคับบัญชา กำหนด มีหน้าที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยมีมาตรการต่างๆในการดำเนินการ เช่น กำหนดนโยบายและแผนไว้อย่างชัดเจน เน้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในการขับเคลื่อนไปสู่วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

การบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานหลักหรือภารกิจหลักที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา และที่เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนช่วยในการสร้างและพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน เป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีศักยภาพด้านคุณภาพในเรื่องของความรู้ ทักษะ และความสามารถในด้านต่างๆ จึงเป็นงานที่สำคัญในการบริหารการศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในปัจจุบันการบริหารมุ่งเน้นในเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นพิเศษมากกว่างานด้านอื่นๆ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ มีผู้ให้ข้อสรุปไว้ดังนี้

อุทัย ธรรมเดโช (2531, หน้า 76) ได้ให้ความหมายงานวิชาการดังนี้ว่าหมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุดหรือการบริหารที่ให้พลเมืองมีความรู้มีคุณธรรมสามารถประกอบสัมมาอาชีพ ดำรงตนในการเป็นพลเมืองดีและพัฒนาชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า

กิติมา ปรีดีติลล (2532 ก, หน้า 47) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการนั้น หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และรวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความสุข ความพอใจตามอัตภาพ

จิรวรรณ มาดี (2537, หน้า 27) กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการสรุปว่าหมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงการอบรมนักเรียนให้มีคุณธรรมและการปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดี

อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 56) ได้กล่าวไว้ดังนี้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การสอน ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการนำคณะครูและผู้เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริพรรณ จินดาทอง (2540, หน้า 10) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา รวมไปถึงการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม สามารถประกอบอาชีพและพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2543 ก, หน้า 2) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่าหมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดหมายของการศึกษาที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การบริหารงานวิชาการได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ การวัดผลการศึกษา การวิจัยการศึกษา การประเมินมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

วินิจ เกตุขำ (2543, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการคือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ

พิเชษฐ คงปัดดา (2544, หน้า 12) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึงการจัดกิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเป็นคนดีมีคุณธรรมและดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 93) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารงานวิชาการ คือการผสมผสานทรัพยากรและกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

รุจิรี ภูสาระ และ จันทธานี สงวนนาม (2545, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

มานพ วงษ์สะอาด (2547, หน้า 29) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด อันได้แก่ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลักที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และรวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภท ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ จุดหมายของการจัดการศึกษาคตามหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ และ ประสิทธิภาพให้ได้มาตรฐานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร สนองต่อความต้องการของสังคม ชุมชนและชาติ

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาทั้งนี้เนื่องจาก งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาความคิด ทำให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพและมีคุณค่าในสังคม เป็นหน้าที่หลักของ สถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้คล้ายคลึงกัน เช่น

กิติมา ปรีดีติลล (2532 ข, หน้า 48 - 58) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการบริหารงาน วิชาการไว้ดังนี้ว่า เป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษาทุกแห่ง มาตรฐาน และคุณภาพของ สถานศึกษา สามารถพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการเกี่ยวข้องกับ การจัดหลักสูตรและการจัดแผนการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและบุคลากร ในทุกระดับของสถานศึกษาที่มีหน้าที่บริหารงานวิชาการตามขอบข่าย ในด้านจัดทำแผนปฏิบัติ งาน ด้านวิชาการ งานหลักสูตรและการสอน งานการจัดการเรียนการสอน งานสื่อการสอน งานปรับปรุงการเรียนการสอน และงานด้านวัดและประเมินผล

สุธีระ ทานตะวนิชย์ (2534, หน้า 88-89) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการนั้น มีความสำคัญในการจัดการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรเพื่อสื่อการเรียนการสอน งานด้านวัดผลและการประเมินผล งานด้านการนิเทศการศึกษา งานห้องสมุด งานด้านการ วางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน งานส่งเสริมการสอน และงานที่เกี่ยวกับการประชุมและ การอบรมทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535, หน้า 53) กล่าวถึงขอบข่ายของ การบริหารงานวิชาการว่าเกี่ยวข้องกับงานหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ การวัดผลและประเมินผล การผลิตสื่อและการใช้สื่อ การจัดกิจกรรมในหลักสูตรและเสริม หลักสูตรการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 16) กล่าวไว้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้น เป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษา โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ที่เป็นจุดหมายหลัก ของสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 16) กล่าวถึง ความสำคัญองงานวิชาการว่า เป็นงานสำคัญที่สุดที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการ

ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นงานที่สนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คุณภาพการศึกษาสามารถพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องร่วมกันดำเนินการและให้ความสนใจงานวิชาการเป็นพิเศษ

อ่ำภา บุญช่วย (2537, หน้า 2) กล่าวว่าไว้ดังนี้ว่า งานด้านวิชาการเป็นหัวใจสำคัญหรือเรียกได้ว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนหรือสถานศึกษาไม่มีโรงเรียนหรือสถานศึกษาใดที่ไม่ได้จัดให้มีงานด้านวิชาการไว้ในโรงเรียน

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 34) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน และมีความสำคัญที่สุดต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ

ปัญญา แก้วกีร (2545, หน้า 17) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32-38) กล่าวว่าการบริหารหมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากที่สุด อันได้แก่ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลัก ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม รวมไปถึงการอบรมด้านศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนด้วย

สมิท, และคนอื่นๆ (Smith, et al., 1969, p.170) ได้ทำการศึกษาถึงการบริหารสถาบันทางการศึกษาและพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาควรมีความรับผิดชอบในงาน 8 ด้าน และให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากที่สุดโดยให้ความสำคัญในการบริหาร คิดเป็นร้อยละ 40

จากที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษามีความสำคัญเปรียบเสมือนเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา ซึ่งมีงานต่างๆ ซึ่งสนับสนุนให้งานวิชาการมีความสมบูรณ์โดยทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา คือคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมาตรฐานของการศึกษาที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังมีความสำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและมาตรฐานของการบริหารจัดการของผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา

3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานสำคัญที่สุดของการบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษามีขอบข่ายกว้างขวางมาก การบริหารงานในแต่ละด้านนั้นจำเป็นต้องใช้เทคนิคและหลักการที่แตกต่างกันไปตามรายละเอียดของงานแนวคิด หลักการที่สำคัญมีผู้กำหนดไว้หลายท่าน ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (2532, หน้า 48-51) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่าประกอบด้วยการทำงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก การบริหารงานวิชาการมุ่งการร่วมมือกันทำงาน การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ การส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองในด้านวิชาการ การริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าสอนคนอื่น การให้ขวัญและกำลังใจในการทำงาน ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ การให้ครูได้มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และจุดหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบและการติดตามและประเมินผลงานหนึ่ง การบริหารงานวิชาการมีขั้นตอนของการบริหารสรุปได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนก่อนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่ต้องวางแผนงานด้านวิชาการ โดยการทำหนดนโยบายในการปฏิบัติงาน การจัดระบบงาน การกำหนดวิธีการ การจัดบุคลากร การจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อให้งานดำเนินไปตามเป้าหมายและขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

ขั้นที่ 2 เป็นการจัดดำเนินการ ผู้บริหารจะต้องควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด งานที่กำหนดไว้ในแผนมี 3 ประเภท ได้แก่

1. งานที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา การจัดทำแผนการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรหรือแผนงานลงสู่การปฏิบัติการสอน
2. งานที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ
3. งานที่เกี่ยวกับบริการ

ขั้นที่ 3 ขั้นส่งเสริมและควบคุมงานด้านวิชาการให้ได้มาตรฐาน โดยสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ กำหนดจุดมุ่งหมาย นโยบายที่เหมาะสมกับสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักเรียนกับจุดมุ่งหมายของโรงเรียน จัดหน่วยงานให้สามารถดำเนินงานตามเป้าหมาย สรรหาบุคลากรที่มีความรับผิดชอบทางวิชาการ จัดสรรเวลาและสถานที่ ติดต่อสื่อสารกับชุมชนเพื่อวางแผนเป้าหมาย รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และส่งเสริมจัดบรรยากาศทางวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2535, หน้า 21) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่าควรยึดหลักแห่งประสิทธิภาพและหลักแห่งประสิทธิผล ดังนี้

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึงการได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือนักเรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดหลักสูตร โดยไม่ออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และซ้ำเกินกำหนด
2. หลักแห่งประสิทธิผล (effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้คือนักเรียนมีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ ทักษะ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 10) กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการว่ามี 4 ขั้นตอนดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

ขั้นที่ 2 การวางแผน

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ขั้นที่ 4 การประเมินผล

ภาวिका ชาราศรีสุทธิ (2537, หน้า 54-56) ได้กล่าวถึงแนวคิดหลัก ของการบริหารงานวิชาการไว้ 10 ประการดังต่อไปนี้

1. การวางแผน ผู้บริหารนำความรู้จากการศึกษานโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรตลอดจนเป้าหมายของโรงเรียน นำมาวางแผนจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. การบริหารงานวิชาการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าหมวด คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ร่วมกันวางโครงการดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอน

3. จัดทำโครงการทางวิชาการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันจัดทำโครงการทางวิชาการและจัดทำงบประมาณเพื่อใช้งบประมาณสำหรับแผนปฏิบัติการ

4. การให้บริการด้านสื่อการเรียนการสอน และอาคารสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น

5. การจัดครูเข้าชั้นเรียนและสอนประจำวิชาตามหลักสูตร ต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมที่จะทำการสอน

6. การจัดการการสอนต้องมีความเหมาะสม ครบถ้วนตามเงื่อนไขของสาระวิชา

7. การจัดสอนแทนอย่างเหมาะสมสามารถแก้ปัญหาได้อย่างดี

8. การวัดผลและการประเมินผลการเรียนที่ดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับและวิธีการที่เหมาะสม

9. การประเมินการสอนของครู เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง

10. การบริหารจัดการนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่จำเป็น

สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 8-10) กล่าวถึงกระบวนการบริหารการประกันคุณภาพภายในไว้ว่า สถานศึกษาจะจัดการศึกษาได้ดีมีคุณภาพผู้บริหาร ครูต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าจะพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติอย่างไร ต้องช่วยกันคิดและช่วยกันวางแผน (plan) ช่วยกันทำ (do) ช่วยกันตรวจสอบ (check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (action) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง และเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 100 -101) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพไว้ดังต่อไปนี้.

1. การจัดทำแผนงานวิชาการต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบาย

2. การบริหารงานวิชาการที่ให้ความสำคัญของความร่วมมือในการทำงาน
 3. การมีเอกภาพของจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินการสอดคล้องสัมพันธ์และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

4. การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับผู้ปฏิบัติ
 5. การส่งเสริมผู้ร่วมงานในการปรับปรุงตนเองในด้านวิชาการ
 6. การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางานวิชาการ
 7. การเสริมสร้างวินัยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ
 8. การใช้เทคนิคในการส่งเสริมคนมากกว่าการสอนคน
 9. การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร
 10. จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิชาการ
 11. การให้ครูตั้งวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนในวิชาที่รับผิดชอบ
 12. การประสานงานการสร้างสามัคคีการมีมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือ
 ที่ดีจะทำให้เกิดความสำเร็จขององค์กร

13. การติดตามและประเมินผลในการพัฒนางานวิชาการ
 14. การบริหารงานวิชาการต้องใช้ศาสตร์ ศิลป์ ทักษะและเทคนิคในการบริหาร
 พิเชษฐ คงปัดดา (2544, หน้า14) กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการไว้ว่า
 เป็นงานที่สำคัญของโรงเรียนโดยแบ่งขั้นตอนกระบวนการบริหารงานวิชาการไว้ 3 ขั้นตอนนี้คือ
 1)ขั้นวางแผนก่อนดำเนินการ 2) ขั้นดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ 3) ขั้นส่งเสริม ควบคุมและ
 ติดตามผลงานวิชาการ

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง
 ศึกษาธิการ (2544, หน้า 47) กล่าวว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง
 วางแผนและบริหารงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หลักสูตร
 การศึกษาและนโยบายพิเศษอื่นๆของกระทรวงศึกษาธิการ

เฟเบอร์, และ เชียร์รอน (Feaber, & Shearron, 1970, p.212) ได้กำหนดงาน
 วิชาการออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่การจัดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหาของหลักสูตร
 การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดอุปกรณ์การสอน การนิเทศการสอน และการส่งเสริมครูประจำการ

เซอร์จิโอวานนี และคณะ (Sergiovenni, et al., 1980, pp.267-268) ให้ความเห็น
 ว่า ขอบข่ายงานวิชาการมี 5 ส่วนได้แก่ การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาและตั้งวัตถุประสงค์ใน
 การบริหารงานเพื่อให้บรรลุปรัชญาการศึกษานั้น การจัดทำโครงการเพื่อให้การบริหารบรรลุ
 วัตถุประสงค์ที่ต้องการ การจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
 การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง และการจัดหาวัสดุเพื่อการ
 เรียนการสอนให้เพียงพอ

คิมบริอก, และนันเนอร์ (Kimbrough, & Nunnery, 1988, p.58) ได้กำหนด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 4 ด้านดังนี้คือ ขอบข่ายด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ขอบข่ายด้านงานการเรียนการสอน (การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน) ด้านงานประเมินผล และ ด้านจัดหาสื่อสนับสนุนโปรแกรมการเรียนการสอน

จากแนวคิดที่กล่าวมานั้นพอสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องใช้กระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์ ศิลปะ ทักษะและเทคนิคในการบริหารซึ่งมีหลักการในการดำเนินต่าง ๆ เช่น หลักการจัดทำแผนงาน วิชาการ หลักการทำงานเป็นทีม หลักการกระจายอำนาจ หลักการสร้างวินัย หลักการสร้างขวัญ กำลังใจ หลักการประสานสัมพันธ์และหลักการควบคุม ตรวจสอบ และการบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ในการบริหารงาน วิชาการจะให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จะต้องดำเนินการไปตามขั้นตอน ของกระบวนการบริหารงานวิชาการ 5 ขั้นตอนคือ ขั้นวางแผนก่อนดำเนินการ ขั้นดำเนินการ ตามแผนที่กำหนดไว้ ขั้นส่งเสริม ขั้นควบคุม และขั้นติดตามงานวิชาการเป็นอย่างน้อย

การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ความหมาย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการปรับปรุง หลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น โดยการจัดทำโครงสร้างและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา บูรณาการเนื้อหา สาระการเรียนรู้ทั้งในกลุ่มและ ระหว่างกลุ่มตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้และบริหารจัดการหลักสูตร นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้และทำการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

ลักษณะของการพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สาระแกนกลาง ของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหา สาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตร ให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร

6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ความหมาย หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพครูและนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยการ จัดกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาของนักเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงานเป็นลำดับขั้นอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับสภาพ ความแตกต่างกันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และ สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ลักษณะของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้มีความ สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญ สถานการณ์สถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน ความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อ การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศ ที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ตามความ เหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ความหมาย หมายถึง กระบวนการการสังเกตการบันทึกและการรวบรวมข้อมูลจาก งานและวิธีการที่นักเรียนทำ ใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อผู้เรียน

และเป็นการตรวจสอบผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวข้องกับการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติในการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษาการจัดทำแผนการวัด และการประเมินผลรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนการสอน ตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน และการจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานด้วย

ลักษณะของการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนมีขั้นตอนของการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และการประเมินผลรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน
4. จัดให้มีการเทียบโอน ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ความหมาย หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์วิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการ กับสถานศึกษา บุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

ลักษณะของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีลักษณะการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ความหมาย หมายถึง การวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และ นวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ และพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ลักษณะของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามีขั้นตอนและวิธี ในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียน การสอน และการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดหาสื่อ และเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนา งานด้านวิชาการ
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ความหมาย หมายถึง กระบวนการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ไกลเคียงเพื่อจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ร่วมกัน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัด กระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลักษณะของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีลักษณะในการดำเนินงานดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

3. จัดตั้ง และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา

ความหมาย หมายถึง การจัดระบบควบคุม กำกับ ติดตาม วัดและประเมินผล และการปรับปรุงการบริหารงานด้านวิชาการ และงานสนับสนุนงานวิชาการอื่นๆ โดยเฉพาะการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยการดำเนินการในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประสานงานกับองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ลักษณะของการนิเทศศึกษามีลักษณะของการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เป็นการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. จัดการประเมินผล การจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา
4. ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

ความหมาย หมายถึง กระบวนการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพตามสิทธิและโอกาสที่พึงจะได้รับ

ลักษณะของการแนะแนวการศึกษา มีลักษณะการดำเนินการในรูปแบบดังต่อไปนี้

1. เป็นการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษานิเทศในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ
3. ดำเนินการติดตามประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา
4. ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ความหมาย หมายถึง การปรับปรุงในการจัดระบบและโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพภายใน ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ในการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ลักษณะของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. เป็นการจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
4. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานงานกับ สำนักรับรองมาตรฐานการศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ความหมาย หมายถึง การสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่ชุมชน โดยการจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา รวมถึง การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคลครอบครัวชุมชนและท้องถิ่น

ลักษณะของการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

1. เป็นการศึกษา สำนวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

2. การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น

3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวชุมชน และท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

ความหมาย หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการ กับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งในบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ลักษณะของการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

1. เป็นการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งในบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา

2. เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ความหมาย หมายถึง การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา ความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนางานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาและการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ลักษณะของงานการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1. เป็นการสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ

2. เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

3. เป็นการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

จากที่กล่าวมานั้น สรุปขอขบช่วยการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระบุรี เขต1 ได้เป็น 12 ด้านดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนว
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กรหน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูป การศึกษา สืบเนื่องจากนโยบายการกระจายอำนาจการศึกษาและการบริหารโรงเรียนที่เป็น นิตบุคคลที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีมีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามา มีบทบาทในการมี ส่วนร่วมบริหารการศึกษาของสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ การมีส่วนร่วมมีผู้ให้ความหมาย ในหลายทัศนะ ดังนี้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2536, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบ มีส่วนร่วมว่า เป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมงานได้ปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในองค์พัฒนา มีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ เจริญยุทธ (2539, หน้า 49) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเข้าร่วมอย่างเต็มที่ของบุคคล กลุ่มบุคคล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการ เฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม จะ เป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากที่สุดนั้น จะได้รับการตอบสนองทำให้มีความ เป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ผู้ร่วมกิจกรรมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอกัน ความหมายระหว่างการมี

ส่วนร่วมกับการให้ความร่วมมือมีความหมายต่างกันกล่าวคือ การมีส่วนร่วมจะต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ส่วนการให้ความร่วมมือคือมีคนหรือฝ่ายอื่นเข้ามาร่วม

ชูชาติ พ่วงสมจิต (2540, หน้า12) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อ ตัวบุคคล

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2541, หน้า 7) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า คือการให้ทุกคนในหน่วยงานหรือทีมงานได้มีส่วนร่วมในการบริหาร คือ ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมแก้ปัญหา โดยร่วมดำเนินการทุกกระบวนการบริหารนับตั้งแต่การวางแผน การแบ่งงาน การมอบหมายงาน การติดตามผลงานและการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงาน

นิคม สุวรรณทา (2542, หน้า 29) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคมไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม ได้รับโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำและร่วมแก้ไข ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผ่องพรรณ ลิ้มเล็งเลิศ (2544, หน้า 13) ได้กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถึงแม้ว่าผู้บริหารสามารถที่จะตัดสินใจได้เองก็ตาม แต่การปฏิบัติงานต่างๆ นั้น ต้องอาศัยผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน การให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น

รีดเดอร์ (Reeder, 1974, p.16 อ้างอิงใน สุรีพร วินิชบุตร, 2546, หน้า15) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคมรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

โคเฮน, และ อัฟฮอฟ (Cohen, & Uphoff, 1977, p.6 อ้างอิงใน จินตนา จินทวงษ์, 2546, หน้า 61) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในทัศนะการพัฒนาชนบทว่าการมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชน 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรด้วยวิธีการอย่างไร 2) มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการ 3) มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา 4) มีส่วนในการประเมินโครงการ

ไวท์ (White, 1982 อ้างอิงใน จินตนา จินทวงษ์, 2546, หน้า 61) ได้ให้คำจำกัดความว่าการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 มิติ คือมิติที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำอย่างไร มิติที่ 2 มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ มิติที่ 3 มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และมิติที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กุสตาโว (Gustavo, 1992, p.4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นโดยทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่าหมายถึง การเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่างแต่ต่อมาความหมาย

ของการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

สรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมคือการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันทั้งในด้านความคิด แรงกาย แรงใจในการแสดงความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจ การวางแผน การร่วมปฏิบัติงาน การร่วมแก้ไขปัญหา โดยมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือองค์การนั้น

2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ในเรื่องของการมีส่วนร่วม ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินกิจกรรมด้วยกันด้วยวิธีการใดๆ มีผลหรือได้รับผลต่อการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด มีผู้ให้แนวคิดถึงลักษณะการมีส่วนร่วมไว้หลากหลาย ดังนี้

กิตติชัย การโสภณ (2536, หน้า 27) สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้คือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการตัดสินใจ ในการวางแผน ในการดำเนินการ ในการควบคุมหรือตรวจสอบ ร่วมในการเสียสละเงิน ร่วมในการเสียสละแรงงาน การเสียสละวัสดุอุปกรณ์ ร่วมในการประชุม และร่วมเป็นวิทยากร

ทัศนาศ แสงศักดิ์ (2539, หน้า 15-16) ได้ให้แนวคิดของการมีส่วนร่วมในเชิงบริหารว่า เป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางจิตใจความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม เป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้เกิดความสำเร็จ มีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้องช่วยเหลือ ซึ่งจะเกิดขึ้นทุกระดับของสายบังคับบัญชาใน 3 ลักษณะ คือ มีการช่วยเหลือ มีการให้อำนาจและมีขอบเขตภาระงานโดยมีปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 ความพยายามที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึกระหว่างบุคคล ประการที่ 2 เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคคล ประการที่ 3 เป็นการให้บุคลากรรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และประการ 4 เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงความสมดุล

แนวคิด ของสมาคมสาธารณสุขอเมริกา (America Public Health Association) (อ้างอิงใน คำดา ราชมณี, 2537, หน้า 34-35) เห็นว่าการมีส่วนร่วมนั้น ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะชนิด (kind) และปริมาณกิจกรรมที่กระทำเท่านั้น แต่ยังมีความแปรเปลี่ยน ในระดับของความเข้ม (degree) การเข้าไปมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อที่เกี่ยวกับภารกิจริเริ่มการวางแผนกิจกรรมด้วย ตั้งแต่ระดับการยอมรับ การบริการที่จัดไว้แล้ว ไปจนถึงการรวมกลุ่มเพื่อตัดสินใจ ซึ่งระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมหรือระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสมาคมนั้น จำแนกออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับการตัดสินใจ (decision making) ในระดับนี้ครูจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการกับกิจกรรมพัฒนาด้วยตนเอง

2. ระดับความร่วมมือ (co-operation) ระดับนี้ครูจะให้ความร่วมมือต่อแผนงาน ที่ริเริ่มโดยหน่วยงานซึ่งอาจต้องการความเสียสละจากครูในค่านเวลา ทักษะและแรงงาน เพื่อช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จการมีส่วนร่วมระดับนี้ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้

3. ระดับการใช้ประโยชน์ (utilization) ระดับนี้ครูจะต้องยอมรับและใช้ประโยชน์จากการบริการที่วางโครงการไว้ ให้เป็นการมีส่วนร่วมในระดับยอมรับบริการเท่านั้น เช่น การเข้าร่วมในการทำอาหารกลางวัน กิจกรรมสหกรณ์ เป็นต้น ซึ่งทางโครงการมีความพึงพอใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในระดับนี้เท่านั้น

อาร์นสไตน์ (Arnstein, 1969 อ้างอิงใน จินตนา จินทวงษ์, 2546, หน้า 62) การมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งออกเป็นบันได 8 ขั้นดังต่อไปนี้ ขั้นถูกจัดกระทำ ขั้นบำบัดรักษา ขั้นรับฟังข่าวสาร ขั้นปรึกษา ขั้นปลอบใจ ขั้นเป็นหุ้นส่วน ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน และในขั้นควบคุมโดยประชาชน

พาดรอน (Padron อ้างอิงใน จินตนา จินทวงษ์ 2546, หน้า 62) ได้ประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้คือ.

ประเภทที่ 1 การมีส่วนร่วมแบบถูกกระทำ (Passive Participation) ขั้นนี้เป็นขั้นแรกจึงถือว่าการมีส่วนร่วมในระดับการยอมรับ (accepting)

ประเภทที่ 2 การมีส่วนร่วม แบบสะท้อนการถูกกระทำ (Passive Reflective Participation) การมีส่วนร่วมประเภทนี้ เป็นส่วนต่อเนื่องจากแบบที่ 1 โดยถือว่าการมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมทางการศึกษาบางประการ หรือเรียกว่าการสร้างมโนสำนึก (conscisoustization) หรือการศึกษาแบบบูรณาการ (integrate education)

ประเภทที่ 3 การมีส่วนร่วม แบบกระตือรือร้น (active participation) การมีส่วนร่วมในขั้นนี้เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับองค์การของบุคคลระดับพื้นฐาน (grass root) ซึ่งเป็นผู้รับผลประโยชน์จากองค์การ การมีส่วนร่วมในระดับนี้คือ การส่งเสริม (promote) หรือร่วมผลักดันให้องค์การของพวกตนเข้าดำเนินการหรือควบคุมติดตามผลของโครงการ

ประเภทที่ 4 การมีส่วนร่วม แบบสะท้อนความกระตือรือร้น (active reflective Participation) ขั้นนี้จะเป็นรูปแบบที่ซับซ้อนเสริมต่อจากการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในขั้นนี้เป็นการประเมินเกี่ยวกับข้อจำกัดและความหมายของโครงการภายใต้บริบทระดับชาติ เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมประเมินเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ทางเลือกของการพัฒนาซึ่งเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของโครงการและลักษณะของสังคมทั่วไป จะเห็นได้ว่า แนวความคิดการมีส่วนร่วมของพาดรอน (Padron) มองความเข้มของการมีส่วนร่วมมีพิสัยตั้งแต่เป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการกระทำโดยตนเอง

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2544, หน้า 27) ได้นำเสนอสถานการณ์ในการที่จะกำหนดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนี้

1. ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วในการตัดสินใจเองตามลำพัง
2. ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่นแล้วตัดสินใจเอง
3. ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคน แสวงหาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วตัดสินใจเอง

4. ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคนแสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายและตัดสินใจ

5. ผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่มเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหา ให้กลุ่มเป็นผู้ตัดสินใจ ฝ่ายกิจการสังคมและเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติ (United Nations Department of International Economic and Social Affairs, 1989, p.9) จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบ กล่าวคือ

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (spontaneous)
2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ (induced)
3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (conceived)

ซิมเมอร์แมน (Zimmerman, 1996, pp.6-7) ได้จำแนกวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมไว้ อย่างกว้างๆ 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางตรง หมายถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการด้วยตนเอง มีส่วนรับผิดชอบและมีอำนาจการตัดสินใจ

2. การมีส่วนร่วมทางอ้อมเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมผ่านตัวแทน หรือเป็นตัวแทน เดวิส, และนิวสตรอม (Davis, & Newstrom, 1989 อ้างอิงใน จินตนา จินทวงศ์, 2546, หน้า 64) แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมในการบริหารไว้ 7 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่ผู้บริหารใช้วิธีการปรึกษารายบุคคลหรือกับบุคลากร เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นก่อนตัดสินใจ (Consultative Management - CM)
2. รูปแบบที่ผู้บริหารใช้อำนาจการตัดสินใจแก่บุคลากร (Democratize Management - DM)
3. เป็นการปรับปรุงสภาพการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ลูกจ้างและฝ่ายบริหาร (Quality Cycle - QC)
4. เป็นวิธีกระตุ้นให้บุคลากรแต่ละคน ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการทำงาน ที่จะเน้นไปที่บุคคลแต่ละคนมากกว่าการแก้ปัญหากลุ่มโดยรวม (Suggestion Program - SP)
5. เป็นกลไกกลุ่มเพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการบริหารองค์การระดับสูง (Middle Management Committee - MMC)
6. เป็นการกำหนดของรัฐบาลให้คนงานมีส่วนร่วมในหลายระดับขององค์การเป็นการให้มีส่วนร่วมในการบริหารผ่านกลไกทางสถาบัน (Industrial Democracy - ID)

7. ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ เพื่อกระตุ้นให้พนักงานมีส่วนร่วมอย่างสูงในกระบวนการตัดสินใจ (Employee Ownership Plan - EOP)

ซัมพ์ซัน, และอิงสตรอม (Sumption, & Engstrom, 1966, pp.49-55) การที่ประชาชนโดยปัจเจกบุคคลให้การสนับสนุนร่วมมือและตัดสินใจในการกำหนดทิศทางเป้าหมาย นโยบาย และแผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประชาชนมีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยการสนับสนุนด้านความคิดเห็นตัดสินใจ สละแรงงาน และเวลาให้กับโรงเรียน ในการวางแผน การกำหนดนโยบาย การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การแก้ปัญหา การพัฒนา การสนับสนุนด้านการเงินและการประเมินผลการทำงาน

แคร์รี่ (Cary, 1970, p.145) กล่าวว่า ประชาชนมีส่วนร่วมภายใต้วิถีทางประชาธิปไตย มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ ประชาชนต้องมีอิสระในการเข้าร่วม มีความสามารถที่จะเข้าร่วม และความเต็มใจที่จะเข้าร่วม

พุดดี (Putti, 1988, pp.312-318) สรุปวิธีในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์การว่ามี 3 รูปแบบ คือ

1. การวางแผนแบบสแกนลอน (The Scanlon Plan) เป็นการทำงานแบบทีมระหว่างคนงานกับผู้บริหาร เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต ลดค่าจ้างและเพิ่มกำไร

2. เจเคกรุป (Jishu Kanri Group- Jk-Group) เป็นการจัดตั้งกลุ่มอิสระเล็กๆ ที่มีอำนาจเด็ดขาด กลุ่มเหล่านี้จะพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานแล้วพยายามที่จะหาข้อยุติที่สร้างสรรค์ ผู้นำกลุ่มอาจเลือกตั้งสับเปลี่ยนกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และกลุ่มต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน

3. การปรึกษาตามสายบังคับบัญชา (Consultative hierarchy) เป็นวิธีการที่ให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยผ่านเครือข่ายคณะกรรมการต่างๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ภายในบริษัท

จากแนวคิดหลักการที่กล่าวมาสรุปได้ดังนี้ว่า การมีส่วนร่วมซึ่งหมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินกิจกรรมด้วยกันด้วยวิธีการใดๆ มีหรือได้รับผลต่อการดำเนินการร่วมกัน เพื่อบรรลุผลตามที่เป้าหมายกำหนดทั้งโดยตรงและโดยอ้อมโดยการร่วมมือ ร่วมใจ ประสานงาน มีความรับผิดชอบร่วมกัน และจากแนวความคิดอาจแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และในส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการวางแผน ในการลงมือปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการเสียสละในด้านร่างกาย แรงใจและทรัพย์สิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

ส่วนของงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาของข้าราชการครูนั้นมีงานศึกษาวิจัยโดยตรงและใกล้เคียง ดังนี้

ศิริเพ็ญ ศิริมงคล (2530, หน้า 83) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า งานวิชาการทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ปัญหาที่น่าสนใจ คือหนังสือ ตำรา เอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าของครูยังไม่เพียงพอ การนิเทศการสอนของครูไม่สามารถทำได้อย่างสม่ำเสมอและในด้านการวัดประเมินผลยังเป็นปัญหาสำคัญของครูในการปฏิบัติ

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2539, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญกรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร พบว่าความร่วมมือระหว่างครูมีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการ

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร และพบว่าบุคลากร มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการประกันคุณภาพศึกษาน้อย ระบบทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับผู้รับใบอนุญาตและบุคลากรไม่มีส่วนทบทวนผลการปฏิบัติงาน

สมปอง สุขหอม (2540, หน้า 1) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทการบริหารงานแนะแนวของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนแสดงบทบาทการบริหารงานแนะแนวโดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและขนาดโรงเรียนต่างกัน แสดงบทบาทการบริหารงานแนะแนวไม่แตกต่างกัน

สิรินันท์ ศรีวิระสกุล (2540, หน้า 119) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของบุคลากร โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย ซึ่งได้ศึกษาความต้องการและการเตรียมตัวเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในอนาคต และพบว่าความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง

อภินันท์ นาระตะ (2540, หน้า 75) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดพื้นที่สูง พบว่า ในแนวทางการพัฒนางานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนนั้น ผู้นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการวางแผนและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ร่วมกันนิเทศงานวิชาการมีการวางแผน

ร่วมกันระหว่างครูวิชาการ ครูทุกคนและผู้บริหาร โดยให้ความสำคัญต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้เป็นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายอย่างเต็มใจและมีเป้าหมายร่วมกัน

สมฤดี เพ็ชรการคำ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับประสิทธิภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูไม่แตกต่างกัน ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูไม่แตกต่าง ครูที่ทำหน้าที่นิเทศภายใน และครูที่ไม่ได้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำนง ชินารักษ์ (2541, หน้า 48) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารได้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจ ผู้บริหารยอมรับการตัดสินใจและนำไปปฏิบัติโดยให้กลุ่มรับผิดชอบและสนับสนุนเต็มที่ส่วนสถานการณ์ความขัดแย้งนั้น ผู้บริหารให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมพิจารณาปัญหาเป็นกลุ่มแล้วผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ

ประยูร เข้มทอง (2541, หน้า 65-66) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำชุมชน กรณีศึกษาเฉพาะจังหวัดหนองบัวลำภู ผลวิจัยพบว่า โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการและแสดงผลงานของนักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการประสานงานด้านสุขภาพอนามัยเพื่อให้ความช่วยเหลือชุมชน การเข้าร่วมประเพณีต่างๆของชุมชน การให้ความร่วมมือปรึกษาและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนในการหาแนวทางพัฒนานักเรียนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง

มงคล อินทสิทธิ์ (2542, หน้า 56) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมีบางส่วน มีส่วนร่วมน้อยและบางส่วนไม่แน่ใจว่ามีส่วนร่วม

สุจินต์ สุดคิด (2542, หน้า 2) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวในภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง และตามประเภทของโรงเรียนที่ต่างกันมีปัญหาการ

ปฏิบัติงานแนะแนวในภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกัน และได้เสนอว่าควรจัดให้มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ

สุวิมล ว่องวานิช (2543, หน้า 18) ได้ทำการสำรวจการดำเนินงานด้านประเมินผลภายในสถานศึกษา พบว่า ที่ผ่านมามาตราสถานศึกษาส่วนใหญ่ ทำการประเมินตนเองอย่างไม่เป็นระบบ บุคลากรภายในไม่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินและไม่ได้นำผลไปใช้ในการวางแผนบริหารหรือพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาตามหลักที่ควรจะเป็น

กมล ภูประเสริฐ(2544, หน้า 59) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในสถานศึกษายังมีการปฏิบัติกันน้อยเพราะยังยึดถือความรู้สึกเดิมว่าผู้นิเทศต้องมีคุณสมบัติเหนือกว่าผู้รับการนิเทศ

ชานาญ ปาณาวงษ์ (2544, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร : กรณีศึกษาพหุกรณี พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุน้อยทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

ปรีชา บุญอนันต์ (2544, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี เมื่อแยกเป็นแต่ละงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการพัฒนางานวิชาการในเรื่อง งานนิเทศภายใน งานหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ งานอบรมทางวิชาการ งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด และงานการเรียนการสอน

มณฑนา เป็งจันทร์ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การส่วนตำบลอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานั้น สมาชิกมีความต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กในพื้นที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสนับสนุนให้โรงเรียนวัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และต้องการทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกัน

ผ่องพรรณ ลิ้มเล็งเลิศ (2544, หน้า 4) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และผลการวิจัย พบว่า ครูอาชีวศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในด้านหลักสูตรการสอนในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในด้านการวัดผลประเมินผลระดับน้อย โดยเมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระของการมีส่วนร่วมของครู พบว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบได้รับความช่วยเหลือ (assistencialism) ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมตามที่ผู้บริหารระดับสูงกว่าเป็นผู้กำหนด ซึ่งถือว่าการมีส่วนร่วมในลักษณะจอมปลอม (pseudo participation) นอกจากนี้ยังพบว่าครูมีภาระงานสอนมากมีการทำงานที่ซ้ำซ้อนในเรื่องการส่งคะแนน ครูไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรายวิชา อีกทั้งการปรับผลการเรียนของนักศึกษาไม่มีหลักปฏิบัติที่ชัดเจน

พิเชษฐ กงปัตถา (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดควบคุม ติดตาม และพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน ปัญหาที่พบคือบุคลากรของโรงเรียนเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงานวิชาการไม่ตรงกัน ครูบางคนไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร โรงเรียนขาดการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ขาดงบประมาณในการจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร และหนังสือตำราและยังขาดเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน

วีระศักดิ์ รัชชไพธวงศ์ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้บริหารได้พัฒนาการบริหารวิชาการในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาก 7 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านการนิเทศภายใน และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

กมล ศิริสูง (2545, หน้า 91-103) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรีอยู่ในระดับกลาง

จินตนา จันทวงษ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษามีส่วนร่วมของพนักงานครูในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 6 ผลวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของพนักงานครูแต่ละกระบวนการมีดังนี้ คือ การศึกษาเตรียมการอยู่ในระดับปานกลาง การวางแผนการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

มุขัมหมัด เบ็ญนัย (2546) อ้างอิงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 55) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการบริหารงานวิชาการ การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รับฟังความคิดเห็น ในการพัฒนาครู และการเสริมสร้างขวัญกำลังใจครูอย่างต่อเนื่อง

สุวิมล เปลื้องกระโทก (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการตามความคิดของครูวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ 3 คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามเพศและระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนการมีส่วนร่วมในการ

บริหารงานวิชาการ ตามความคิดของครูวิชาการเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรียพร วินิชบุตร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบและความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้นำชุมชน จังหวัดลพบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ระดับความต้องการในการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ไม่มีความแตกต่างกันในกลุ่มอายุที่ต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความต้องการในการมีส่วนร่วมด้านวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความต้องการในการมีส่วนร่วมด้านวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กนกวรรณ โดแย้ม (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยถึงสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต3 และพบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ใน 8 ด้าน มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยเฉพาะด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แต่ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการมีระดับปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่นๆ ในขณะที่ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีระดับปัญหามากกว่าด้านอื่นๆ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

แอกที (Aghte, 1980, pp.3076-3077) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการพบว่า ครูใหญ่ยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะโดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน

คิงก์ (King, 1984, p.1593-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องโรงเรียนในฐานะเป็นชุมชนกับความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถลดความแตกแยกของชุมชนได้โดยการสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน และพบว่าถ้าเปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์จะปฏิบัติตามเกณฑ์นั้นมากขึ้น ถ้าบุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของโรงเรียนจะทำให้ความขัดแย้งต่างๆ ลดน้อยลง

มีแกน (Meegan, 1986, p.1139) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผน และคุณภาพของโรงเรียนคาทอลิก ในรัฐวิสคอนซินโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างการเพิ่มขึ้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผน และแนวคิดของบุคลากรที่เกี่ยวกับคุณภาพโรงเรียน พบว่า การวางแผนและคุณภาพของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับ

องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการวางแผน คือหลักสูตร ทั้งนี้ครูใหญ่มีทัศนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของโรงเรียนในแง่บวกมากกว่าครูทั่วไป

มินูดิน (Minudin, 1987, p.2403 - A) ได้ทำการศึกษาบทบาททางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐซบาร์ท ประเทศมาเลเซีย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นหลักในการประเมินโครงการของโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษาและประสบการณ์เพิ่มขึ้น กำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งหมด รู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่างๆ

มู (Moore, 2000, p.1437) ได้ศึกษาเรื่องครูกับการเข้าร่วมสัมมนาการเรียนรู้ในขั้นพื้นฐานด้านวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ครูมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงการใช้โครงสร้างและนวัตกรรมใหม่ๆ ทางด้านวรรณกรรม วรรณคดี คุณลักษณะ กลยุทธ์และทักษะตามความต้องการการพัฒนาหลักสูตร เหล่านี้ เพื่อส่งเสริมการเป็นครูมืออาชีพและเพื่อเป็นการพัฒนาบทบาทของครู ซึ่งได้มีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ และการวิจัยเหล่านี้ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตรที่จะใช้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศ ทำให้พบว่างานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญที่สุดที่จะต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการที่จะมีประสิทธิภาพได้นั้น บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผล และประการสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการ จึงจะทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพและประสิทธิภาพ อนึ่ง ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษายังไม่มีปรากฏ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีสถานภาพต่างกัน ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ทั้ง 12 ขอบข่าย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงบรรยายที่เป็นการสำรวจ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2549 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,992 คน โดยแยกตามประเภทของสถานศึกษา 3 ประเภท ดังนี้

- 1.1 ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1,199 คน
- 1.2 ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 148 คน
- 1.3 ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 645 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีจำนวนประชากรที่แน่นอน (finite population) การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามประเภทของสถานศึกษา 3 ประเภท โดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, p.886 อ้างอิงใน สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546 , หน้า 129 -130)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N หมายถึง ขนาดประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อน

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครู 333 คน ซึ่งได้จากการคำนวณหาสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามประเภทของสถานศึกษาดังนี้

2.1 ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 คน

2.2 ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน

2.3 ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภท โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามลำดับการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สํารวจรายชื่อสถานศึกษาจากข้อมูล ณ วันที่ 10 เดือน มิถุนายน พ.ศ.2549

2. ทำบัญชีรายชื่อสถานศึกษาแยกตามประเภทเป็นโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้รหัสโรงเรียนในแต่ละประเภท

3. คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรข้าราชการครูทั้งสิ้น จำนวน 1,992 คน โดยใช้ตารางสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1967) ได้จำนวน 333 คน

4. ทำการสุ่มตัวอย่างข้าราชการครู จากโรงเรียนแต่ละประเภทตามจำนวนที่คำนวณได้โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling)

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทของสถานศึกษา	จำนวนประชากรทั้งหมด		ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	
	โรงเรียน	คน	โรงเรียน	คน
1. ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา	118	1,199	87	201
2. ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส	15	148	11	25
3. ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา	11	645	8	107
รวม	144	1,992	106	333

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 (2549, หน้า 2)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบการวัดตัวแปรและออกแบบเครื่องมือวิจัย (measurement design) โดยดำเนินการออกแบบวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

- 1.1 อายุ
- 1.2 วุฒิการศึกษา
- 1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน
- 1.4 ประเภทของสถานศึกษา

2. ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่

สภาพการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ในภาวะกิจการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงค่าของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ค่าของตัวแปร
ตัวแปรอิสระ(independent variables)	
สถานภาพของข้าราชการครู	
- อายุ	1 = ต่ำกว่า 30 ปี 2 = 30 ปี ถึง 40 ปี 3 = 41 ปี ถึง 50 ปี 4 = 51 ปีขึ้นไป
- วุฒิการศึกษา	1 = ต่ำกว่าปริญญาตรีถึงปริญญาตรี 2 = สูงกว่าปริญญาตรี
- ประสบการณ์ในการทำงาน	1 = 1 - 10 ปี 2 = 11 - 20 ปี 3 = 21 - 30 ปี 4 = 31 ปีขึ้นไป
- ประเภทของสถานศึกษา	1 = โรงเรียนประถมศึกษา 2 = โรงเรียนขยายโอกาส 3 = โรงเรียนมัธยมศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าของตัวแปร
ตัวแปรตาม (dependent variables)	แบ่งค่าเป็น 5 ระดับของการมีส่วนร่วม
สภาพการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายใน	ดังนี้
สถานศึกษา ตามขอบข่ายงาน 12 ด้าน	5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	
7. การนิเทศการศึกษา	
8. การแนะแนว	
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ จากตัวแปรดังที่กำหนดไว้่นั้นสามารถนำมาสร้างเครื่องมือได้ โดยการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับตัวแปร และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (closed-end questionnaire) สำหรับเก็บข้อมูลข้าราชการครู ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ที่เกี่ยวกับ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ของข้าราชการ คุรุภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่ได้กำหนดการให้ คะแนนการตอบแต่ละตัวเลือกของข้อความของระดับการมีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่าตัวเลข (numerical rating scale) 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้กำหนดไว้ 12 ด้าน โดยใช้แนวทางในการการสร้างเครื่องมือของ ลิกเคิร์ต (Likert) แบบมาตราส่วนประมาณค่าตัวเลข 5 ระดับ มีความหมายดังนี้ (สุรียรี ศิริโกลาภิรมย์, 2546, หน้า 139-140)

- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการมากที่สุด
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการมาก
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการปานกลาง
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการน้อย
- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

2. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ซึ่งผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ทำการศึกษาข้อมูลรายละเอียดของการมีส่วนร่วมบริหารงานและขอบข่ายของ งานวิชาการภายในสถานศึกษาจากตำรา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นประเด็นในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2.2 สร้างกรอบแนวคิด ขอบเขตในการวิจัย กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือในการ วิจัย นำกรอบโครงสร้างและเนื้อหาตามขอบข่ายการบริหารงานงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน มาทำ การสร้างเครื่องมือแบบปลายปิด (closed-end questionnaire)

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเบื้องต้น ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอให้ คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบและนำมาทำการปรับปรุงแก้ไข

2.4 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของข้อคำถามแต่ละข้อ และนำแบบสอบถามไปหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถาม กับเนื้อหา นำข้อมูลที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่ต่ำกว่า 0.5 มาปรับปรุง

2.5 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ นำไป ทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 2 จำนวน 40 คน นำมาตรวจให้คะแนนหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) หากค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach, 1970, p.161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมเครื่องมือ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษา และจัดทำรหัสไว้ในแบบสอบถามให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ
2. ขออนุญาตจากสถาบันบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบัณฑิตราชภัฏเทพสตรี นำส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับนำฉบับที่มีความสมบูรณ์มาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามประเภทของสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ (percentage) ในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

อนึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แสดงด้วยค่าเฉลี่ย(mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) ซึ่งแปลค่าจากมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยตั้งเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการประเมินดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542, หน้า 108)

4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ขั้นที่ 4 เปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการภายในสถานศึกษา ซึ่งจำแนกสถานภาพตามสถานภาพที่ต่างกัน ใช้สถิติทดสอบที (t-test) สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม และเปรียบเทียบระหว่างตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance: one-way ANOVA) กรณีที่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญและทำการทดสอบรายคู่ (post hoc) ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Schaffer's method)

ในการทดสอบสถิติทดสอบที (t-test) กระทำใน 2 กรณีคือกรณีไม่ทราบค่าของความแปรปรวนในกลุ่มประชากรและความแปรปรวนของกลุ่มสนใจไม่เท่ากัน ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$) และกรณีไม่ทราบค่าความแปรปรวนในกลุ่มประชากร แต่ความแปรปรวนของกลุ่มสนใจมีแนวโน้มเท่ากัน ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ สถิติที่ใช้มีดังนี้.

1. สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, p.886 อ้างอิงใน สุวริย์ ศิริโกศาภิรมย์, 2546 , หน้า 129 -130)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N หมายถึง ขนาดประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อน

2. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(index of item – objective Congruence : IOC) (สุวริย์ ศิริโกศาภิรมย์, 2546, หน้า 243)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. การประมาณค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach,1970 ,p.161) ที่พัฒนามาจากสูตร KR-20 และ KR-21 (สุวรีย์ ศิริโกศาภิรมย์, 2546, หน้า 223 - 234)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
k	หมายถึง	จำนวนข้อความในแบบสอบถาม
S_i^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ
$\sum S_i^2$	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามรายข้อ

4. ค่าร้อยละ (percentage) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2528, หน้า59)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p	หมายถึง	ร้อยละ
f	หมายถึง	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N	หมายถึง	จำนวนความถี่ทั้งหมด

5. ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum f_i x_i}{n}$$

$\bar{x}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
$\sum f_i x_i$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n	หมายถึง	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

6. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum_{i=1}^k f_i x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^k f_i x_i \right)^2}{n^2}}$$

เมื่อ i แทน 1, 2, ..., k ,

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

k แทน จำนวนกลุ่ม

f แทน ความถี่

x_i แทน คะแนนแต่ละข้อที่ i

k แทน จำนวนกลุ่ม

$\sum_{i=1}^k f_i x_i$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

7. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ภายในสถานศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน ใช้สถิติทดสอบที (t-test) สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม และเปรียบเทียบระหว่าง ตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ ทดสอบรายคู่ (post hoc) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Sheffe's method) (สมจิต วัฒนาชัยกุล, 2527, หน้า 222- 223) โดยสูตรดังต่อไปนี้

7.1 สถิติทดสอบที (t-test)

กรณีที่ 1 ไม่ทราบค่าของความแปรปรวนในกลุ่มประชากรและความแปรปรวนของกลุ่มสนใจไม่เท่ากัน ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)}}$$

df = k

$$\text{โดยที่ } k = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2}}$$

กรณีที่ 2 ไม่ทราบค่าความแปรปรวนในกลุ่มประชากร แต่ความแปรปรวนของกลุ่มสนใจมีแนวโน้มเท่ากัน ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{S_p^2 \sqrt{\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$$\text{โดยที่ } S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$\text{และ } df = n_1 + n_2 - 2$$

ในการตัดสินใจว่าจะใช้สูตร t ในกรณีที่ 1 หรือกรณีที่ 2 จำเป็นต้องทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มประชากรว่าเท่ากันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

$$\text{สูตร } F = \frac{S_1^2}{S_2^2}$$

เมื่อ F แทน สถิติทดสอบเอฟเพื่อทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวนประชากร 2 กลุ่ม

S_1^2 แทน ความแปรปรวนตัวอย่างตัวที่มีค่ามาก

S_2^2 แทน ความแปรปรวนตัวอย่างตัวที่มีค่าน้อยกว่า

$$df_1 = n_1 - 1, df_2 = n_2 - 1$$

7.2 การทดสอบสถิติทดสอบเอฟ (F-test) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) มีสูตรการคำนวณแสดงดังตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

แหล่งความแปรปรวน (Square of Variation: SOV)	องศาความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) df	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square: SS)	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean of Square : MS)	สถิติทดสอบเอฟ (F-test)
ระหว่างกลุ่ม	$r - 1 = df_1$	$SS_{Tr} = \sum_i n_j [\bar{x}_i - \bar{x}]^2$	$MS_{Tr} = \frac{SS_{Tr}}{r - 1}$	$\frac{MS_{Tr}}{MS_E}$
ภายในกลุ่ม	$N - r = df_2$	$SS_E = \sum_i \sum_j (x_{ij} - \bar{x}_i)^2$	$MS_E = \frac{SS_E}{N - r}$	
รวม	$N - 1$	$SS_T = \sum_i \sum_j (x_{ij} - \bar{x}_{..})^2$		

$$df_1 = r - 1$$

$$df_2 = r - 2$$

8. ทดสอบค่าเฉลี่ยประชากรรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) (สมจิต วัฒนชยากุล, 2527, หน้า 79-84)

$$\text{สูตร } L_i \geq S_i \text{ เมื่อ } L_i = \bar{x}_i - \bar{x}_j$$

$$S_i = \sqrt{[r - 1][F\alpha; r - 1, N - r]MS_E}$$

$$S_{ij} = \sqrt{MS_E \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}$$

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
P-value	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการปฏิเสธสมมติฐานว่างภายใต้สถิติทดสอบทีและสถิติทดสอบเอฟ
df	แทน	องศาความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (mean squares)
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง เปรียบเทียบโดยการทดสอบที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 333 คน จำแนกตามสถานภาพด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษาที่สังกัด แสดงรายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพด้านต่าง ๆ

สถานภาพ	จำนวน (n=333)	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	11	3.30
30 – 40 ปี	45	13.51
41 – 50 ปี	161	48.36
51 ปีขึ้นไป	116	34.83
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	267	80.18
สูงกว่าปริญญาตรี	66	19.82
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1 – 10 ปี	27	8.10
11 – 20 ปี	62	18.62
21 – 30 ปี	184	55.26
31 ปีขึ้นไป	60	18.02

ตาราง 4 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (n=333)	ร้อยละ
4. ประเภทของสถานศึกษาที่สังกัด		
โรงเรียนประถมศึกษา	201	60.36
โรงเรียนขยายโอกาส	25	7.51
โรงเรียนมัธยมศึกษา	107	32.13

จากตาราง 4 พบว่า ข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.36 รองลงมา มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.83 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.28 รองลงมา มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 19.82 มีประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.26 รองลงมา มีประสบการณ์ 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.62 และส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 60.36 รองลงมา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.13

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยศึกษาจากระดับสภาพการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ตามขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ 12 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนว 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ได้ผลการศึกษาในแต่ละด้าน และสรุปภาพรวมนำเสนอดังต่อไปนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและสาระแกนกลาง สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	3.95	0.82	มาก
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร	3.93	0.88	มาก
3. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ	3.97	0.89	มาก
4. การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตร	4.04	0.70	มาก
5. การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.31	0.88	ปานกลาง
6. การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้วางแผนบริหารหลักสูตร	3.45	0.82	ปานกลาง
7. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม	3.58	0.84	มาก
ภาพรวม	3.75	0.66	มาก

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.66) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตร ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.70) รองลงมาเป็นการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.89) ซึ่งทั้ง 2 เรื่อง มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุดและมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.88)

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.05	0.73	มาก
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	3.91	0.76	มาก
3. นิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตรกับเพื่อนข้าราชการครู	3.64	0.93	มาก
4. การพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม	3.99	0.72	มาก
5. การศึกษาเด็กรายบุคคลและการวิจัยชั้นเรียน	3.65	0.86	มาก
ภาพรวม	3.85	0.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่อง พบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.73) รองลงมาเป็นการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.72) ส่วนเรื่องนิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตรกับเพื่อนข้าราชการครู กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุด ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.93)

2.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา	3.74	0.89	มาก
2. การกำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา	3.44	0.94	ปานกลาง
3. จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	3.73	0.80	มาก
4. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง	3.92	0.74	มาก
5. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นวิธีการที่หลากหลาย	3.84	0.74	มาก
6. การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	3.20	0.87	ปานกลาง
7. พัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	3.44	0.76	ปานกลาง
ภาพรวม	3.61	0.62	มาก

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}=3.61$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.74) รองลงมาเป็นดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.74) ซึ่งทั้ง 2 เรื่อง มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถาน

ประกอบกร และอื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุดและมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$, S.D.=0.87)

2.4 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา	3.46	0.82	ปานกลาง
2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.55	0.79	มาก
3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่น	3.27	0.78	ปานกลาง
4. การประสานความร่วมมือในการเผยแพร่ผลงานการวิจัยกับบุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่น	3.17	0.87	ปานกลาง
5. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรและสถาบันอื่น	3.35	0.78	ปานกลาง
ภาพรวม	3.36	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$, S.D.=0.69) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.79) รองลงมาเป็นศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.46$, S.D.=0.82) ซึ่งทั้ง 2 เรื่อง มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากและปานกลาง ตามลำดับ ส่วนเรื่องการประสานความร่วมมือในการเผยแพร่ผลงาน

การวิจัยกับบุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่น กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุดและมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$, S.D.=0.87)

2.5 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ	3.53	0.77	มาก
2. การผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน	3.59	0.79	มาก
3. การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ	3.73	0.77	มาก
4. การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.44	0.83	ปานกลาง
5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.32	0.81	ปานกลาง
ภาพรวม	3.52	0.66	มาก

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.77) รองลงมาเป็นการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.59$, S.D.=0.79) ซึ่งทั้ง 2 เรื่อง มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุดและมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, S.D.=0.81)

2.6 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง	3.59	0.82	มาก
2. การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง	3.29	0.83	ปานกลาง
3. การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้	3.33	0.85	ปานกลาง
4. ประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน	3.34	0.79	ปานกลาง
5. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.61	0.84	มาก
ภาพรวม	3.43	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือการส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.61$, S.D.=0.84) รองลงมาเป็นการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง ($\bar{X}=3.59$, S.D.=0.82) ซึ่งทั้ง 2 เรื่อง มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุดและมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$, S.D.=0.83)

2.7 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง
ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการ
นิเทศการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในโรงเรียน	3.39	0.81	ปานกลาง
2. การนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ในรูปแบบต่างๆ ภายในโรงเรียน	3.39	0.88	ปานกลาง
3. การติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.23	0.86	ปานกลาง
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกับสถานศึกษาอื่น	3.16	0.85	ปานกลาง
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกับเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา	3.11	0.85	ปานกลาง
ภาพรวม	3.26	0.74	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$, S.D.=0.74) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การจัดระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ($\bar{X}=3.39$, S.D.=0.81) รองลงมาเป็นการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ในรูปแบบต่างๆ ภายในโรงเรียน ($\bar{X}=3.39$, S.D.=0.88) ส่วนเรื่องแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกับเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุด ($\bar{X}=3.11$, S.D.=0.85)

2.8 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการ
แนะแนวของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียน การสอน	3.49	0.87	ปานกลาง
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษาในโรงเรียน	3.56	0.86	มาก
3. การติดตามผลการจัดระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษา ในโรงเรียน	3.37	0.84	ปานกลาง
4. การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษา ในโรงเรียน	3.30	0.85	ปานกลาง
5. การประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาอื่น	3.27	0.87	ปานกลาง
6. การประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับเครือข่ายการนิเทศ การศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา	3.20	0.87	ปานกลาง
ภาพรวม	3.37	0.75	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนว
ในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่าส่วนใหญ่มี
เกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ ดำเนินการแนะแนว
การศึกษาในโรงเรียน ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.86) รองลงมาเป็นจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ
และวิชาชีพภายในสถานศึกษาเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียน
การสอน ($\bar{X}=3.49$, S.D.=0.87) ซึ่งทั้ง 2 เรื่อง มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากและปานกลาง ตามลำดับ
ส่วนเรื่องการประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนว
การศึกษากับเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วม
ต่ำสุดและมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D.=0.87)

2.9 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดโครงสร้างองค์กร เพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา	3.62	0.88	มาก
2. การกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดตามเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา และตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	3.65	0.82	มาก
3. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน	3.65	0.85	มาก
4. การดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.50	0.81	มาก
5. การประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนกับสถานศึกษาอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	3.27	0.80	ปานกลาง
6. การประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.35	0.80	ปานกลาง
7. การประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.22	0.90	ปานกลาง
ภาพรวม	3.46	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$, S.D.=0.46) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมี

ส่วนร่วมสูงสุดคือ การกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดตามเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา และคัมหม์หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.82) รองลงมาเป็นการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.88) ซึ่งทั้ง 2 เรื่อง มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุดและมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$, S.D.=0.90)

2.10 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การศึกษาและสำรวจความต้องการงานด้านวิชาการของชุมชน	3.27	0.88	ปานกลาง
2. การให้การสนับสนุนด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.40	0.80	ปานกลาง
3. การให้ความรู้ สร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพคุณภาพชีวิตของชุมชน ท้องถิ่น	3.29	0.81	ปานกลาง
4. การส่งเสริมให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน	3.48	0.81	ปานกลาง
5. การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น	3.43	0.80	ปานกลาง
ภาพรวม	3.37	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37$, S.D.=0.71) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การส่งเสริมให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง

วิชาการของโรงเรียน ($\bar{X}=3.48$, S.D.=0.81) รองลงมาเป็นการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.80) ส่วนเรื่องการศึกษาและสำรวจความต้องการงานด้านวิชาการของชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุด ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.88)

2.11 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา	3.27	0.87	ปานกลาง
2. ประสานความร่วมมือ การช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของเอกชน ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา	3.07	0.91	ปานกลาง
3. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา	3.12	0.92	ปานกลาง
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศ	2.70	1.00	ปานกลาง
5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ในประเทศ	2.39	1.17	น้อย
ภาพรวม	2.91	0.82	ปานกลาง

จากตาราง 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.91$, S.D.=0.82) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการ

กับสถานศึกษาของรัฐ ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.87) รองลงมาเป็นประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ($\bar{X}=3.12$, S.D.=0.92) ซึ่งทั้ง 2 เรื่อง มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ในประเทศ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุดและมีเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.39$, S.D.=1.17)

2.12 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนของบุคคล	3.18	0.84	ปานกลาง
2. การสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนของครอบครัว	3.13	0.87	ปานกลาง
3. การสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนขององค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.12	0.91	ปานกลาง
4. การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.21	0.86	ปานกลาง
5. การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.25	0.86	ปานกลาง
ภาพรวม	3.18	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$, S.D.=0.78) เมื่อพิจารณาแต่ละรายเรื่องพบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X}=3.25$, S.D.=0.86) รองลงมาเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X}=3.21$, S.D.=0.86) ส่วนเรื่องการสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนขององค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุด ($\bar{X}=3.12$, S.D.=0.91)

2.13 สรุปการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม ได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 17

ตาราง 17 สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ	การมีส่วนร่วม (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.75	0.66	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.85	0.61	มาก
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.61	0.62	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.36	0.69	ปานกลาง
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.52	0.66	มาก
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.43	0.70	ปานกลาง
7. การนิเทศการศึกษา	3.26	0.74	ปานกลาง
8. การแนะแนว	3.37	0.75	ปานกลาง
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.46	0.71	ปานกลาง
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.37	0.71	ปานกลาง
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	2.91	0.82	ปานกลาง
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.18	0.78	ปานกลาง
ภาพรวม	3.44	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.44) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้านของการบริหารงานวิชาการพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการบริหารงานวิชาการที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.61) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.66) และการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=3.61$, S.D.=0.62) โดยทั้ง 3 ด้านมีเกณฑ์ในระดับมาก สำหรับการบริหารงานวิชาการที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำสุด 3 อันดับสุดท้ายคือ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=3.26$, S.D.=0.74) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X}=3.18$, S.D.=0.78) และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\bar{X}=2.91$, S.D.=0.82) โดยทั้ง 3 ด้านมีเกณฑ์ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพของข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใน 4 ด้าน คือ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษาที่สังกัด ได้ผลการศึกษานำเสนอดังต่อไปนี้

3.1 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี กลุ่มอายุ 41 – 50 ปี และกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ได้ผลแสดงดังตาราง 18

ตาราง 18 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

การมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.26	2	0.13	0.300	0.741
	ภายในกลุ่มอายุ	144.13	330	0.44		
	รวม	144.39	332			
2. การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.20	2	0.10	0.264	0.768
	ภายในกลุ่มอายุ	122.61	330	0.37		
	รวม	122.81	332			
3. การวัดผลประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.74	2	0.37	0.955	0.386
	ภายในกลุ่มอายุ	127.84	330	0.39		
	รวม	128.58	332			
4 การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่มอายุ	1.00	2	0.50	1.066	0.346
	ภายในกลุ่มอายุ	155.47	330	0.47		
	รวม	156.47	332			
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.29	2	0.14	0.335	0.716
	ภายในกลุ่มอายุ	142.35	330	0.43		
	รวม	142.64	332			
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.11	2	0.05	0.112	0.894
	ภายในกลุ่มอายุ	161.41	330	0.49		
	รวม	161.52	332			
7. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่มอายุ	1.09	2	0.55	1.009	0.366
	ภายในกลุ่มอายุ	178.37	330	0.54		
	รวม	179.46	332			
8. การแนะแนว	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.34	2	0.17	0.305	0.738
	ภายในกลุ่มอายุ	185.59	330	0.56		
	รวม	185.93	332			
9. การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.49	2	0.25	0.492	0.612
	ภายในกลุ่มอายุ	165.60	330	0.50		
	รวม	166.10	332			

ตาราง 18 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
10. การส่งเสริมความรู้ด้าน วิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.40	2	0.20	0.397	0.673
	ภายในกลุ่มอายุ	167.89	330	0.51		
	รวม	168.30	332			
11. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.17	2	0.09	0.127	0.881
	ภายในกลุ่มอายุ	222.64	330	0.67		
	รวม	222.81	332			
12. การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่มอายุ	1.65	2	0.83	1.378	0.254
	ภายในกลุ่มอายุ	197.90	330	0.60		
	รวม	199.56	332			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่มอายุ	0.12	2	0.06	0.182	0.833
	ภายในกลุ่มอายุ	106.62	330	0.32		
	รวม	106.74	332			

จากตาราง 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่า และกลุ่มวุฒิสองปริญญาตรี ใช้สถิติทดสอบที (t-test) ได้ผลแสดงดังตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

การมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการ	วุฒิการศึกษา				t	P-value
	ปริญญาตรี และต่ำกว่า (n = 267)		สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 66)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.77	0.62	3.66	0.80	1.283	0.200
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.84	0.62	3.89	0.57	0.693	0.489
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผล การเรียนรู้	3.62	0.61	3.61	0.68	0.032	0.974
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.36	0.67	3.33	0.74	0.357	0.721
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.51	0.68	3.60	0.56	0.997	0.319
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.42	0.72	3.47	0.61	0.437	0.662
7. การนิเทศการศึกษา	3.27	0.70	3.18	0.87	0.981	0.327
8. การแนะแนว	3.36	0.69	3.38	0.96	0.175	0.861
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.46	0.66	3.47	0.86	0.121	0.904
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน	3.40	0.70	3.28	0.77	1.216	0.225
11. การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	2.93	0.79	2.85	0.95	0.686	0.493
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.16	0.78	3.24	0.75	0.721	0.472
ภาพรวม	3.44	0.55	3.43	0.62	0.183	0.855

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มประสบการณ์ 1 – 10 ปี กลุ่มประสบการณ์ 11 – 20 ปี กลุ่มประสบการณ์ 21 – 30 ปี และกลุ่มประสบการณ์ 31 ปีขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ได้ผลแสดงดังตาราง 20

ตาราง 20 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	1.35	3	0.45	1.039	0.375
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	143.04	329	0.43		
	รวม	144.39	332			
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	0.48	3	0.16	0.430	0.731
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	122.33	329	0.37		
	รวม	122.81	332			
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	0.07	3	0.02	0.063	0.979
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	128.50	329	0.39		
	รวม	128.58	332			
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	0.30	3	0.10	0.213	0.887
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	156.17	329	0.47		
	รวม	156.47	332			
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	1.91	3	0.64	1.488	0.218
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	140.73	329	0.43		
	รวม	142.64	332			
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	0.61	3	0.20	0.415	0.742
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	160.91	329	0.49		
	รวม	161.52	332			

ตาราง 20 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
7. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	1.74	3	0.58	1.077	0.359
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	177.72	329	0.54		
	รวม	179.46	332			
8. การแนะแนว	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	1.02	3	0.34	0.605	0.612
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	184.91	329	0.56		
	รวม	185.93	332			
9. การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	0.70	3	0.23	0.464	0.708
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	165.40	329	0.50		
	รวม	166.10	332			
10. การส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	4.39	3	1.46	2.938	0.033*
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	163.91	329	0.50		
	รวม	168.30	332			
11. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	0.43	3	0.14	0.212	0.888
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	222.38	329	0.68		
	รวม	222.81	332			
12. การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	0.85	3	0.28	0.471	0.702
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	198.70	329	0.60		
	รวม	199.56	332			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่มประสบการณ์	0.47	3	0.16	0.480	0.696
	ภายในกลุ่มประสบการณ์	106.27	329	0.32		
	รวม	106.74	332			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละ

รายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) ได้ผลการทดสอบแสดงดังตาราง 21

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่

ประสบการณ์		1 - 10 ปี	11 - 20 ปี	21 - 30 ปี	31 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.61	3.17	3.41	3.33
1 - 10 ปี	3.61	-	0.047*	0.606	0.410
11 - 20 ปี	3.17		-	0.149	0.671
21 - 30 ปี	3.41			-	0.898
31 ปีขึ้นไป	3.33				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 21 พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1 – 10 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 – 20 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประเภทสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ได้ผลแสดงดังตาราง 22

ตาราง 22 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประเภทสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	0.64	2	0.32	0.736	0.480
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	143.75	330	0.44		
	รวม	144.39	332			
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	0.44	2	0.22	0.588	0.556
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	122.37	330	0.37		
	รวม	122.81	332			
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	0.62	2	0.31	0.802	0.449
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	127.96	330	0.39		
	รวม	128.58	332			
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	0.20	2	0.10	0.216	0.806
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	156.27	330	0.47		
	รวม	156.47	332			
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	1.56	2	0.78	1.820	0.164
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	141.09	330	0.43		
	รวม	142.64	332			
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	0.87	2	0.44	0.894	0.410
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	160.65	330	0.49		
	รวม	161.52	332			
7. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	1.22	2	0.61	1.132	0.324
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	178.24	330	0.54		
	รวม	179.46	332			
8. การแนะแนว	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	2.37	2	1.18	2.130	0.120
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	183.56	330	0.56		
	รวม	185.93	332			

ตาราง 22 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
9. การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	3.04	2	1.52	3.077	0.047*
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	163.06	330	0.49		
	รวม	166.10	332			
10. การส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	1.78	2	0.89	1.762	0.173
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	166.52	330	0.50		
	รวม	168.30	332			
11. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	0.92	2	0.46	0.687	0.504
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	221.89	330	0.67		
	รวม	222.81	332			
12. การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	0.06	2	0.03	0.048	0.953
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	199.50	330	0.60		
	รวม	199.56	332			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา	0.29	2	0.14	0.449	0.639
	ภายในกลุ่มสถานศึกษา	106.45	330	0.32		
	รวม	106.74	332			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดในสถานศึกษาที่ประเภทแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) ได้ผลการทดสอบแสดงดังตาราง 23

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนา
ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประเภทสถานศึกษาของกลุ่ม
ตัวอย่างเป็นรายคู่

ประเภทสถานศึกษา		โรงเรียนประถมศึกษา	โรงเรียนขยายโอกาส	โรงเรียนมัธยมศึกษา
	$\bar{X}$	3.40	3.39	3.60
โรงเรียนประถมศึกษา	3.40	-	0.999	0.034*
โรงเรียนขยายโอกาส	3.39		-	0.409
โรงเรียนมัธยมศึกษา	3.60			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา กับกลุ่มโรงเรียน
มัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและสรุปผล การศึกษา ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกัน ในการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สมมติฐานในการวิจัย

ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มี สถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,992 คน โดยแยกตามประเภทของสถานศึกษา 3 ประเภท ดังนี้

1.1 ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 1,199 คน
1.2 ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	จำนวน 148 คน
1.3 ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา	จำนวน 645 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ข้าราชการครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีจำนวนประชากรที่แน่นอน (finite population) การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามประเภทของสถานศึกษา 3 ประเภท โดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครู 333 คน ซึ่งได้จากการคำนวณหา สัดส่วนจำนวน กลุ่มตัวอย่างแยกตามประเภทของสถานศึกษาดังนี้

- 2.1 ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 คน
- 2.2 ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน
- 2.3 ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มสถานศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภท โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามลำดับการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 สํารวจรายชื่อสถานศึกษาจากข้อมูล ณ วันที่ 10 เดือน มิถุนายน พ.ศ.2549

3.2 ทำบัญชีรายชื่อสถานศึกษาแยกตามประเภทเป็นโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้รหัสโรงเรียนในแต่ละประเภท

3.3 ทำการสุ่มตัวอย่างข้าราชการครูจากโรงเรียนแต่ละประเภท ตามจำนวนที่คำนวณได้โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling)

3.4 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรข้าราชการครูทั้งสิ้น จำนวน 1,992 คน โดยใช้ตารางสูตรของทาร์โย ยามาเน่ ได้จำนวน 333 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบการวัดตัวแปรและออกแบบเครื่องมือวิจัย (measurement design) โดยดำเนินการออกแบบวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของสถานศึกษา

ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ สภาพการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ในภาระงานวิชาการ 12 ด้าน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ จากตัวแปรตั้งที่กำหนดไว้สามารถนำมาสร้างเครื่องมือได้ โดยการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับตัวแปร และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (closed-end questionnaire) สำหรับเก็บข้อมูลข้าราชการครู ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ที่เกี่ยวกับ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ ของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่ได้กำหนดการให้คะแนนการตอบแต่ละตัวเลือกของข้อความของระดับการมีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าตัวเลข (numerical rating scale) 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้กำหนดไว้ 12 ด้าน โดยใช้แนวทางใน

การการสร้างเครื่องมือของ ลิเคิร์ต (Likert.) แบบมาตราส่วนประมาณค่าตัวเลข 5 ระดับ มีความหมายดังนี้ (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 139-140)

- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ซึ่งผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ทำการศึกษาข้อมูลรายละเอียดของการมีส่วนร่วมบริหารงานและขอบข่ายของงานวิชาการภายในสถานศึกษาจากตำรา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นประเด็นในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2.2 สร้างกรอบแนวคิด ขอบเขตในการวิจัย กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือในการวิจัย นำกรอบโครงสร้างและเนื้อหาตามขอบข่ายการบริหารงานงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน มาทำการสร้างเครื่องมือแบบปลายปิด (closed-end questionnaire)

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเบื้องต้น ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบและนำมาทำการปรับปรุงแก้ไข

2.4 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของข้อคำถามแต่ละข้อ และนำแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of Item – objective congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา นำข้อมูลที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่ต่ำกว่า 0.5 มาปรับปรุง

2.5 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ นำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครู ในสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน นำมาตรวจให้คะแนนหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมเครื่องมือ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษา และจัดทำรหัสไว้ในแบบสอบถามให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ

2. ขออนุญาตจากสถาบันบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบัณฑิตราชภัฏเทพสตรี นำส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเอง
การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับนำฉบับที่มีความสมบูรณ์มาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามประเภทของสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ (percentage) ในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

อนึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แสดงด้วยค่าเฉลี่ย(mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) ซึ่งแปลค่าจากมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยตั้งเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการประเมินดังนี้ ประคอง กระณสุต (2542 หน้า 108)

4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีส่วนร่วมมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีส่วนร่วมมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีส่วนร่วมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีส่วนร่วมน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ขั้นที่ 4 เปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการภายในสถานศึกษา ซึ่งจำแนกสถานภาพตามสถานภาพที่ต่างกัน ใช้สถิติทดสอบที (t-test) สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม และเปรียบเทียบระหว่างตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA) กรณีที่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญและทำการทดสอบรายคู่ (Post Hoc) ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Schaffer's method) ในการทดสอบสถิติทดสอบที (t-test) กระทำใน 2 กรณี คือ กรณีไม่ทราบค่าของความแปรปรวนในกลุ่มประชากรและความแปรปรวนของกลุ่มสนใจไม่เท่ากัน ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$) และกรณีไม่ทราบค่าความแปรปรวนในกลุ่มประชากร แต่ความแปรปรวนของกลุ่มสนใจมีแนวโน้มเท่ากัน ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้ผลสรุป ดังนี้

1. ข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปีมากที่สุด รองลงมาคืออายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีถึงปริญญาตรี รองลงมาคือวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี รองลงมาคือประสบการณ์ 11 - 20 ปี และส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา รองลงมาคือเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้านของการบริหารงานวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการบริหารงานวิชาการที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ 1) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยทั้ง 3 ด้านมีเกณฑ์ในระดับมาก ส่วนการบริหารงานวิชาการที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย คือ 1) การนิเทศการศึกษา 2) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และ 3) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โดยทั้ง 3 ด้าน มีเกณฑ์ในระดับปานกลาง

สำหรับการศึกษาค่าการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาเป็นรายด้าน ตามขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ 12 ด้าน ได้ผลการศึกษาดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมระดับมาก โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตร รองลงมาเป็นการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ ส่วนเรื่องการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในภาพรวมระดับมาก โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาเป็นการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ส่วนเรื่องนิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตรกับเพื่อนข้าราชการครู ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.3 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนใน

ภาพรวมระดับมาก โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ ดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง รองลงมาเป็นดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนที่เน้นวิธีการที่หลากหลาย ส่วนเรื่องการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รองลงมาเป็นศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่วนเรื่องการประชุมความร่วมมือในการเผยแพร่ผลงานการวิจัยกับบุคคล ครอบครัวยุติธรรม และสถาบันอื่น ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้าน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในภาพรวมระดับมาก โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ รองลงมาเป็นการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียน การสอน ส่วนเรื่องการประชุมผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้าน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมาเป็นการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง ส่วนเรื่องการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.7 การนิเทศการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้าน การนิเทศการศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การจัดระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในโรงเรียน รองลงมาเป็นการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ในรูปแบบต่างๆ ภายในโรงเรียน ส่วนเรื่องแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกับเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.8 การแนะแนว พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้าน การแนะแนวในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ ดำเนินการ

แนะแนวการศึกษาในโรงเรียน รองลงมาเป็นจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ ภายในสถานศึกษาเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ส่วนเรื่องการประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้าน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดตามเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา และตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รองลงมาเป็นการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของ โรงเรียน ส่วนเรื่องการประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพ การศึกษา ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้าน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนในภาพรวมระดับ ปานกลาง โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุดคือ การส่งเสริมให้กับประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน รองลงมาเป็นการส่งเสริมให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ส่วนเรื่องการศึกษา และสำรวจความต้องการงานด้านวิชาการของชุมชน ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้าน การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่นในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ทั้งที่จัด การศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา รองลงมาเป็นประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ระดับอุดมศึกษา ส่วนเรื่องสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ใน ประเทศ ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

2.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเรื่องที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมสูงสุด

คือ การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา รองลงมาเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนเรื่องการสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการ ในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนขององค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้าราชการครูมีส่วนร่วมต่ำสุด

3. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพ ของข้าราชการครูตามสมมติฐานของการวิจัย ได้ผลการศึกษา ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุของข้าราชการครู ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี กลุ่มอายุ 41 – 50 ปี และกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป ใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ข้าราชการครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วม ใน การบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของ ข้าราชการครู ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่า และกลุ่มวุฒิสองปริญญาตรี ใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิปริญญาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการ บริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการ ทำงานของข้าราชการครู ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1 – 10 ปี กลุ่มที่มี ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 – 20 ปี กลุ่มที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 21 – 30 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ข้าราชการครูที่มี ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้านพบว่า มีเพียงหนึ่งด้านเท่านั้น คือ ข้าราชการครูกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1 – 10 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์ใน การทำงานตั้งแต่ 11 – 20 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้าน วิชาการแก่ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามประเภทสถานศึกษา ของข้าราชการครู ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ข้าราชการครู

สถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้านพบว่า มีเพียงหนึ่งด้านเท่านั้น คือ ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา กับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกมล ศิริสูง (2545, หน้า 91-103) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรีอยู่ในระดับกลาง สิริวิระสกุล (2540, หน้า119) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนปรีณสรอแยลส์วิทยาลัย ซึ่งได้ศึกษาถึงความต้องการและการเตรียมตัวเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในอนาคต และพบว่า ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ กนกวรรณ โดแย้ม (2547, บทคัดย่อ) ที่พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีส่วนร่วมในระดับมาก และผลการวิจัยของ มงคล อินทสิทธิ์ (2542, หน้า 56) ที่พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษาตามขอบข่ายทั้ง 12 ด้านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีถึง 8 ด้านที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ยังไม่เปิดโอกาส หรือขาดการสร้างบรรยากาศให้ข้าราชการครูในสังกัดได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในเรื่องต่อไปนี้เท่าที่ควร คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในเรื่องเหล่านี้ให้มากขึ้น โดยเน้นให้ข้าราชการครูในสังกัดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถึงแม้ว่าผู้บริหารสามารถที่จะตัดสินใจตัวเองก็ตามแต่การปฏิบัติงานต่างๆ นั้น ต้องอาศัยผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน การให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษามีความสำคัญเปรียบเสมือนเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา ซึ่งมีงานต่างๆ ซึ่งสนับสนุนให้งานวิชาการมีความสมบูรณ์โดยทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา คือคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมาตรฐานของการศึกษาที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังมีความสำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและมาตรฐานของการบริหารจัดการการศึกษา ของผู้บริหาร และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา อนึ่ง ผลการศึกษาที่พบว่าข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรมีการเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ยังคงขาดการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และการเผยแพร่ผลงานการวิจัยกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา จันทวงศ์ (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของพนักงานครูในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 6 ผลวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานครูแต่ละกระบวนการในด้านการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับเข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชนกรุงเทพมหานคร และพบว่า บุคลากร มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย ระบบทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับผู้รับใบอนุญาต บุคลากรไม่มีส่วนทบทวนผลการปฏิบัติงาน

1.2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง แต่ข้าราชการครูในสถานศึกษายังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ รัชชไพธวงศ์ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

นนทบุรี พบว่า ผู้บริหารได้พัฒนาการบริหารวิชาการในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาก 7 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านการนิเทศภายใน และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

1.3 ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ในรูปแบบต่างๆ ภายในโรงเรียน มีการติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกับสถานศึกษาอื่น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกับเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศศึกษามีเกณฑ์ในระดับปานกลางทั้งภาพรวมและทุกประเด็น สถานศึกษาจึงควรมีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 59) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในสถานศึกษายังมีการปฏิบัติกันน้อยเพราะยังยึดถือความรู้สึกเดิมว่าผู้นิเทศต้องมีคุณสมบัติเหนือกว่าผู้รับการนิเทศ ปรีชา บุญอนันต์ (2544, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี เมื่อแยกเป็นแต่ละงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการพัฒนางานวิชาการในเรื่อง งานนิเทศภายในเป็นอันดับแรก และสมฤดี เพียรการค้า (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับประสิทธิภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 ด้านการแนะแนว สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการแนะแนวการศึกษาในโรงเรียน และจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน แต่การประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ข้าราชการครูยังมีส่วนร่วมไม่มากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินต์ สูดคิด (2542, หน้า 2) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวในภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง และตามประเภท

ของโรงเรียนที่ต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวในภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกัน และได้เสนอว่าควรจัดให้มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ และ สมปอง สุขหอม (2540, หน้า 1) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทการบริหารงานแนะแนวของ ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนแสดงบทบาทการบริหารงานแนะแนวโดย ส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารและขนาดโรงเรียนต่างกันแสดงบทบาทการบริหารงานแนะแนวไม่แตกต่างกัน ส่วน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 173) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาในประเทศไทย แตกต่างกันด้วยประการต่างๆ ได้แก่ ขนาด ทำเลที่ตั้ง ทรัพยากร ชุมชน ความสะดวกด้านการคมนาคมและอื่นๆ สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้การบริหารงานของสถานศึกษาแตกต่างกันไป ผลงานแนะแนวในแต่ละสถานศึกษาย่อมไม่เท่าเทียมกันตามเหตุและปัจจัย ผลการประเมินจะเป็น เหมือนเข็มทิศที่ทำให้ผู้บริหารทราบว่าสถานศึกษาจะต้องปรับปรุงหรือส่งเสริมการบริหารงานแนะแนวด้านใดและยังจะเป็นเงื่อนไขในการขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงาน และ ชุมชนให้ร่วมกันให้ความร่วมมือ

1.5 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควร สนับสนุนให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา การกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดตามเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาและตาม หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตาม เป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน และการดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน แต่ในเรื่องการประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและ ประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่องข้าราชการครูยังมีส่วนร่วมไม่มากนักซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา จันทวงศ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของพนักงานครูในกระบวนการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 6 ผลวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของพนักงานครูแต่ละ กระบวนการมีดังนี้ คือการศึกษาเตรียมการอยู่ในระดับปานกลาง การวางแผนการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและการ พัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร และพบว่าบุคลากรมีส่วนร่วม ในกระบวนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย

1.6 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน สถานศึกษายังไม่มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนเท่าที่ควร การให้การสนับสนุนด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น และการให้ความรู้สร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพคุณภาพชีวิตของชุมชนและท้องถิ่นยังมีน้อย และยังทำให้ขาดการศึกษาและสำรวจความต้องการงานด้านวิชาการของชุมชน ซึ่งในเรื่องนี้เป็นอีกเรื่องที่สถานศึกษาควรมีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์พร วินชบุตร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบและความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้นำชุมชน จังหวัดลพบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ระดับความต้องการในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่มีความแตกต่างกันในกลุ่มอายุที่ต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมุฮัมหมัด เบ็ญญัย (2546 อ้างอิงในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 55) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการบริหารงานวิชาการ การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

1.7 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น สถานศึกษายังขาดการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูในการประสานความร่วมมือช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา และขาดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คิงก์ (King, 1984, p.1593-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องโรงเรียนในฐานะเป็นชุมชนกับความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถลดความแตกแยกของชุมชนได้โดยการสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน และพบว่าถ้าเปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์จะปฏิบัติตามเกณฑ์นั้นมากขึ้น ถ้าบุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของโรงเรียนจะทำให้ความขัดแย้งต่างๆ ลดน้อยลง

1.8 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในเรื่องนี้สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ข้าราชการครู มีการสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อให้ทราบข้อมูลนำมาใช้ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ แอกที (Aghte, 1980,

pp.3076-3077) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ พบว่า ครูใหญ่ยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะโดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน และสุริย์พร วินิชบุตร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบและความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้นำชุมชน จังหวัดลพบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ระดับความต้องการในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมของข้าราชการครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ตามขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ 12 ด้าน พบว่ามี 4 ด้านที่ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะข้าราชการครูของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาจึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่างๆ เหล่านี้ และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ วีระศักดิ์ รัชชไพธวงษ์ (2544, บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล และด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรณ ลิ้มเล็งเลิศ (2544, หน้า 4) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และผลการวิจัย พบว่าครูอาชีวศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในด้านหลักสูตรการสอนในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในด้านการวัดผลประเมินผลระดับน้อย ดังนั้นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและการให้การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายรายด้านดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น โดยการจัดทำโครงสร้างและสาระต่างๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา บูรณาการเนื้อหา สาระการเรียนรู้ทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้และบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งข้าราชการครูได้มีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ แต่ในการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมมากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ มู (Moore, 2000, p.1437) ได้ศึกษาเรื่องครูกับการเข้าร่วมสัมมนาการเรียนรู้นั้นพื้นฐานด้านวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร และพบว่า ครูมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงการใช้โครงสร้างและนวัตกรรมใหม่ๆ ทางด้านวรรณกรรม วรรณคดี คุณลักษณะ กลยุทธ์และทักษะตามความต้องการ การพัฒนาหลักสูตรเหล่านี้

เพื่อส่งเสริมการเป็นครูมืออาชีพและเพื่อเป็นการพัฒนาบทบาทของครู ซึ่งได้มีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญและการวิจัยเหล่านี้ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตรที่จะใช้

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษามีการปรับปรุงคุณภาพครู และนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยการจัดกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของนักเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงานเป็นลำดับขั้นอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับสภาพความแตกต่างกันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งข้าราชการครูได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับงานวิจัยของมินูดิน (Minudin, 1987, p.2403 - A) ได้ทำการศึกษาบทบาททางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐซาบาร์ท ประเทศมาเลเซีย พบว่าผู้บริหารมีหน้าที่เป็นหลัก ในการประเมินโครงการของโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษาและประสบการณ์เพิ่มขึ้น กำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่นๆทั้งหมด รู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่างๆ

2.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษามีกระบวนการสังเกตการบันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำ ใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อผู้เรียนและเป็นการตรวจสอบผู้เรียนอย่างละเอียด มีการจัดทำแผนการวัด และการประเมินผลรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนการสอน ตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน และการจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รวมถึงมีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ซึ่งข้าราชการครูได้มีส่วนร่วมดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง และดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนที่เน้นวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริเพ็ญ ศิริมงคล (2530, หน้า 83) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า งานวิชาการทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ปัญหาในด้านการวัดประเมินผลยังเป็นปัญหาสำคัญของครูในการปฏิบัติ และงานวิจัยของ ผ่องพรรณ ลิ้มเล็งเลิศ (2544, หน้า 4) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และผลการวิจัย พบว่าครูอาชีวศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในด้านการวัดผลประเมินผลระดับน้อย

2.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน

วิชาการ มีการส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ และพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งข้าราชการครูได้มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ และมีการศึกษา การผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน อยู่เสมอสอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชษฐ กงปัดดา (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด ควบคุมติดตามและพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน ปัญหาที่พบคือขาดงบประมาณในการจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร และหนังสือตำราและยังขาดเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน มุ้ยหมัด เบ็ญนุ้ย (2546 อ้างอิงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 55) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการบริหารงานวิชาการ การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

3. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพของข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใน 4 ด้าน คือ

3.1 อายุ พบว่า ข้าราชการครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรีย์พร วิณิชบุตร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบและความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้นำชุมชน จังหวัดลพบุรี พบว่า ผู้นำชุมชน จังหวัดลพบุรีที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับ สุวิมล เปลื้องกระโทก (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ครูวิชาการที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ชำนาญ ปาณาวงษ์ (2544, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร: กรณีศึกษาพหุกรณี พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุน้อยทำให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

3.2 วุฒิการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรีย์พร วิณิชบุตร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบและความต้องการในการ

มีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้นำชุมชน จังหวัดลพบุรี พบว่า ผู้นำชุมชน จังหวัดลพบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สอดคล้องกับ สุวิมล เปลื้องกระโทก (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าครูวิชาการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

3.3 ประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสิทธิภาพในการทำงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แต่ไม่สอดคล้องกับ บัญญัติ ทองสวัสดิ์ (2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนำแผนปฏิบัติการประจำปี ไปปฏิบัติตามการรับรู้ของครู และ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด นครปฐม พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของครู และ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดนครปฐมแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใน สถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ สุวิมล เปลื้องกระโทก (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่า ครูวิชาการที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

3.4 ประเภทของสถานศึกษาที่สังกัด พบว่า ข้าราชการครูที่สังกัดในสถานศึกษาที่ ประเภทแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาในภาพรวมไม่ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แต่ไม่สอดคล้องกับ สมฤดี เพียรการค้า (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนกับประสิทธิภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง พบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนไม่ขยายโอกาส ทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 บัญญัติ ทองสวัสดิ์ (2541, บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษา เรื่อง ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติตาม การรับรู้ของครู และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า ระดับความคิดเห็นตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูเจ้าหน้าที่แผนจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เพื่อให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามแนวคิดและ เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการแนะแนว 5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6) ด้านการ ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 7) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับ สถานศึกษาอื่น และ 8) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาให้มากขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ควรกำหนดมาตรฐานเพื่อให้เกิด การมีส่วนร่วมจากข้าราชการครู และผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกลุ่มต่างๆ ในลักษณะการมีส่วนร่วม แบบระบบเปิด อันจะทำให้ข้าราชการครูและผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนร่วมกันพัฒนาสถาบัน มีความรัก ความผูกพันต่อสถาบันและทำให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของกลุ่ม ประชากรกลุ่มอื่นๆ ด้วย เช่น ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน หรือคณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และควรศึกษาเพื่อหาแนวทางที่ทำให้การมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น ของประชากรกลุ่มต่างๆ

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ โดแย้ม. (2547). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- กมล ภู่งาม. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ก.พล.
- กิตติชัย การโสภณ. (2536). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียน
ร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2523) จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- กิติมา ปริดิติลล. (2532 ก). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
_____. (2532 ข). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษร
พัฒนา.
- _____. (2542 ค). ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1, สำนักงาน. (2547). รายงานการตรวจมาตรฐานสถาบัน
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จังหวัดสระบุรี
เขตตรวจราชการที่ 2 ปีงบประมาณ 2546. กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจั
ดการศึกษา (อัสสเนา).
_____. (2548 ก). ระเบียบคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ว่าด้วยการ
แบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่
เรียกชื่ออย่างอื่น พ.ศ. 2548: กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา.
_____. (2548 ข). การพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสระบุรี เขต 1: กลุ่มอำนวยการ.
_____. (2548 ค). รายงานการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนขนาดเล็ก. สระบุรี: กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา.

- _____ (2549). การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. (ที่ ศธ04155/4014): กลุ่มนโยบายและแผน. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน.(2536).คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา.กรุงเทพฯ: อรุณลาดพร้าว.
- _____ (2543). มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: วีทีซี คอมมิวนิเคชั่น.
- _____ (2547). คู่มือการปฏิบัติงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพระพุทธศาสนา.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. (2535). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: อรุณลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). คู่มือการปฏิบัติงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมิน. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- _____ (2545). พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- คำดา ราชมณี. (2537). การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2536). หลักการแนวคิดและเทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จรรุณี ปานแดง. (2545). การศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก:
[http://www.thaiedresearch.org/result.\(2549, กันยายน 1\)](http://www.thaiedresearch.org/result.(2549, กันยายน 1))
- จินตนา จันทวงษ์. (2546). การมีส่วนร่วมของพนักงานครูในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- จิรวรรณ มาดี. (2537). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จุไรรัตน์ สุกรุ่ง. (2539). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา:กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำนงค์ ชินารักษ์. (2541). พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จำรูญ เรืองขจร. (2545). คู่มือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉลวิทย์ ตีวงศ์. (2545). การมีส่วนร่วมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result/info2> (2549,สิงหาคม 30)
- ชัยณรงค์ ชาวงษ์. (2547). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result/info2>. (2549, กันยายน 1).
- ชูชาติ พ่วงสมจิต. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชานานู ปาณาวงษ์. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร: การศึกษาพหุกรณี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทรงศักดิ์ ผักทอง. (2545). การบริหารงานวิชาการที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result/info2>. (2549, สิงหาคม 30)
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2539). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้นช่างอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ทองศุภย์ จันทะคาม. (2545). การมีส่วนร่วมของครูในการนำธรรมเนียมโรงเรียนไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http://www.thaiedresearch.org/result/info2.\(2549, สิงหาคม 30\)](http://www.thaiedresearch.org/result/info2.(2549, สิงหาคม 30)
- นายกรัชมন্ত্রী,สำนัก.(2540). แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่9 (พ.ศ.2545-2549). _____ . (2543).แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับ ประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). รายงานการศึกษาวิจัยการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา: กรณี ศึกษาประเทศนิวซีแลนด์. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545). มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก:ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพฯ: จุฬทอง.
- _____ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พรึกหวานกราฟฟิค.
- นิตม สุวรรณทา. (2542). ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญมี เณรยอด. (2546).รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิถีและวิถีไทย. กรุงเทพฯ: จุฬทอง.
- ปัญญา แก้วกัญ. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ประยงค์ เนาบุดร. (ม.ป.ป.). ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา. หน่วยที่ 3. นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประยูร เข้มทอง. (2541). ศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำ ชุมชน กรณีศึกษาเฉพาะจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประโยชน์ เจริญยุทธ. (2539). ผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วม ในกลุ่มโรงเรียนพิมาย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปรีชา บุญอนันต์. (2544). ความต้องการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
_____. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนัก. (2544). นโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและ
วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- ผ่องพรรณ ลิ้มเล็งเลิศ. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการของครู
โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พิเชษฐ คงบิดา. (2544). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- ภาวिका ชาราศรีสุทธิ. (2537). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- มงคล อินทสิทธิ์. (2542). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณิชา ชูประเสริฐ. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครูประถมศึกษา
กลุ่มเขตศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://www.thaiedresearch.org/result/info2> (2549, มิถุนายน 11)
- มัทนา เบ็ญจันทร์. (2544). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มัย สุขเยี่ยม. (2544). รูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์
วิโรฒ ประสานมิตร.
- มานพ วงษ์สะอาด. (2547). ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหาร
โรงเรียนในตำบลวังข่อยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยงยุทธ โชคพระสมบัติ. (2539). การศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result>. (2549, มิถุนายน 1)
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (2547). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- รุจิร ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2528). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาการ. เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2546). การประชุมทางวิชาการเรื่อง การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทำปกเจริญผล.
- เลอศักดิ์ รัชณาการ. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result>. (2549, กรกฎาคม 10)
- วินิจ เกตุขำ. (2543). การบริหารวิชาการ. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการบริหารงานวิชาการ.(ม.ป.ป.). กรุงเทพฯ: มหาลัยเกษตรศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์. (อัดสำเนา).
- วีระศักดิ์ รัชนีโพธิวงศ์. (2544). การพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. (2541). นักบริหารกับเทคนิคการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา. วารสารข้าราชการครู. (กุมภาพันธ์-มีนาคม, หน้า 7).

- ศิริพรรณ จินดาทอง. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริเพ็ญ ศิริมงคล. (2530). การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. วิชาการ, กรม. วิจัยทางการศึกษา, กอง (2543). สรุปผลการวิจัยเรื่องรูปแบบหรือแนว การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- _____. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก .กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____. วิชาการ, กรม. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). ชุดการศึกษาด้วยตนเอง.การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). แนวดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสพการณ์พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู,สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. (2546). เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบการศึกษาชุดวิชา หลัก เทคนิคการบริหารและการวางแผน. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏราชชนรินทร์.
- _____. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชาการพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่2). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- _____สำนักงาน ก.ค.ศ. (2548). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สนิท ชื่อสัตย์. (2543). สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result/info2>. (2549, กันยายน 1).
- สมจิต วัฒนาชยากุล (2527). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- สมปอง สุขหอม. (2540). การศึกษาบทบาทการบริหารงานแนะแนวของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result>. (2549, กันยายน 1)
- สมฤดี เพียรการค้า. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับประสิทธิภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สามัญศึกษา, กรม. (2545). แนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สินันท์ ศรีวีระสกุล. (2540). การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนปรีณสรอแยลส์วิทยาลัย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุจินต์ สุดคิด.(2542). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ. เข้าถึงได้จาก.(ออนไลน์).<http://www.thaiedresearch.org/result>. (2549, กันยายน 1)
- สุธีระ ทานตะวณิชย์. (2534). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. เอกสารประกอบการเรียน.ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรีย์พร วินิชบุตร. (2546). รูปแบบและความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้นำชุมชน จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2546). การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

- สุวิมล เปลื้องกระโทก. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเพชรบุรีพิทยาลงกรณ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผล
ภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุรพงษ์ ปนาทกุล. (2548). การปฏิรูปประเทศไทย วิชาบริบทและแนวโน้มการศึกษาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ลพบุรี: (อัดสำเนา)
- เสวนินิตย์ ชัยมุกสิก .(2544). แนวคิดในการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ของกรมสามัญศึกษา
ด้วยกลยุทธ์การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหาร (School-Based Management). ใน
สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลพบุรี. การประชุมเสวนาและแสดงผลงานบุคลากร
ทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดลพบุรี 109 ปี
กระทรวงศึกษาธิการ, หน้า53-62. ม.ป.ท.
- แสวง จันทร์ชอุย. (2542). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของอาจารย์ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://www.thaiedresearch.org/result>. [2549, สิงหาคม 30]
- เสริมศักดิ์ ไวยสุวรรณ. (2544). การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน
ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result>. (2549, สิงหาคม 30)
- อภิชา จันท์ดา.(2543). การมีส่วนร่วมของครูมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น
ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaiedresearch.org/result>.(2549, สิงหาคม
30)
- อภิพันธ์ นาระตะ. (2540). สภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการนิเทศงานวิชาการ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุทัย ธรรมเดโช. (2531). หลักการบริหารการศึกษาฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ:
เอส.ดี.เพรส.

- อุบลรัตน์ หินอ่อน. (2547). **ความพึงพอใจในปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**
- อำนาจพร จันทร์เกิด. (2541). **การมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- อำภา บุญช่วย. (2537). **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.**
- Agthe,R.R. (1980,September). (CD-ROM) Available. **The elementary perception of their own and teachers Role in curriculum decision making. UMI. Dissertation Abstracts.**
- Campbell,R.F.,et al., (1967). **Introduction to Educational Administration. 3rd,ed,Boston, Allyn and Bacon.**
- Carry,L.J. (1977). **The Role of the Citizen in the Community Development Process. In Community Development as a Process. Columbia: University of Missouri.**
- Cohen,J.M.,and Uphoff,N.T. (1977). **Rural Development Participation: Concept and Measures For Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee center for International Studies: Cornell University.**
- Cronbach,L.j. (1970). **Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed. New York : Harper & Row.**
- Faber,C.F.and Gilbert F. C. **Elementary School Administration. New York ,.Holt, Rinehart and Winston,Inc.,1970:395p.**
- Gustavo,W.C., (1992). **The meaning of Participation. In Brand, Peter charles Community participation,Proceeding Habinet International. Seminar. Colombia . Habinet.**
- Kimbrough,B.,and Nunnery, Y. (1988). **Educational Administration: An Introduction. New York: Macmillan.**
- King,V.A. (1984). **The Relationship between a staff development program for mature in service teachers and teacher empowerment efforts. Dissertation Abstract International 7, p. 2311-A**
- Meegan,E.A. (1986, October 4).**Participation in Planning and Quality of catholic Elementary School in Milwaukee.Dissertation Abstracts International,47 .**

- Moore,P.A. (2000). **Teacher as Disseminator of Object-Based learning: curriculum development for an art museum-based. Inservice program. Toronto**
 [Online]: Available:<http://thailis.umi.net.th/dao/detail.nsp>. [2004,January 2].
- Minudin,O.B.(1987,January). The role of secondary school principal as perceived by secondary school principals in Sabah, Malaysia. **Dissertation Abstracts International 47,2403-A.**
- Putti,J.M. (1987). **Management :A Function Approach.** Singapore: McGraw-Hill.
- Reeder,W.W. (1974). **Some Aspect of the informal Social Participation of Farm Families of New York State.** Doctoral Dissertation. Cornell University.
- SerGiovanni .ed al,. (1961). **Educational Governance And Administration.** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Smith,E.W.,et al,. (1967).**The Educator's Encyclopedia,6th.ed.**Englywood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Smith,E.W.,et al,. (1969). **The Educator's Encyclopedia,** New Jersey: Prentice Hall.
- United Nations. (1989). **Department of International Economic and Social Affairs.** New York: United Nation.
- Zimmerman,J.F.,(1986). **Participatory Democracy.** New York: Prayer.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้สอบถามข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษา 3 ประเภท คือ โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เรื่อง " การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 " โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อต้องการทราบถึงบทบาทการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา และผลของสถานภาพที่แตกต่างกันของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารวิชาการภายในสถานศึกษา อนึ่งในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใดๆต่อผู้ที่ตอบแบบสอบถามงานวิจัยทั้งสิ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำผลจากการตอบแบบสอบถามของท่านไปวิเคราะห์เป็นภาพรวม ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพของความเป็นจริง ที่เกิดขึ้นจริงภายในสถานศึกษาของท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง ในการนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ต่อไป

2. แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้คือตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ถามถึงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ถามถึงปริมาณของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาของข้าราชการครู ดังรายละเอียดในแต่ละตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

30 - 40 ปี

41 - 50 ปี

51 ปี ขึ้นไป

2. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ถึง ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

 1 - 10 ปี 11 - 20 ปี 21 - 30 ปี 31 ปีขึ้นไป

4. ประเภทของสถานศึกษา

 โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่สอดคล้องกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของท่านที่เป็นจริงมากที่สุด โดยที่ตัวเลขในแต่ละเรื่องมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการมากที่สุด
4	หมายถึง	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการมาก
3	หมายถึง	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการปานกลาง
2	หมายถึง	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการน้อย
1	หมายถึง	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ตัวอย่างของการตอบแบบสอบถาม

รายการ	ระดับของการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
0 การวิเคราะห์โครงการ	✓				
000 การประเมินโครงการพัฒนาการเรียนการสอน			✓		

จากตารางแสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์โครงการครูมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด และ การประเมินโครงการพัฒนาการเรียนการสอน ครูมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เป็นต้น

ข้อ	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ภายในสถานศึกษา	ระดับของการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
1	ศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสาระ แกนกลาง สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ สังคม ชุมชน และท้องถิ่น					
2	วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพ ของ สถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร					
3	การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระวิชาต่างๆ					
4	การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน และบริหาร จัดการการใช้หลักสูตร					
5	การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
6	การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการ ประเมินไปใช้วางแผนบริหารหลักสูตร					
7	การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม					
การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
8	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
9	การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน					
10	นิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตรกับเพื่อนข้าราชการครู					
11	การพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความ เหมาะสม					
12	การศึกษาเด็กรายบุคคล และการวิจัยชั้นเรียน					
การมีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนการศึกษา						
13	การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการ ประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา					
14	การกำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอน ผลการเรียนของสถานศึกษา					

ข้อ	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ภายในสถานศึกษา	ระดับของการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
15	จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลรายวิชาที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา					
16	ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้น การประเมินตามสภาพจริง					
17	ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้น วิธีการที่หลากหลาย					
18	การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่นๆ ตามที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด					
19	พัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน					
การมีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
20	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพ งานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา					
21	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ใน แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					
22	ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์และสถาบันอื่น					
23	การประสานความร่วมมือในการเผยแพร่ผลงานการวิจัย กับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์และสถาบันอื่น					
24	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์และสถาบันอื่น					
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
25	การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการ บริหารงานวิชาการ					
26	การผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน					
27	การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ภายในสถานศึกษา	ระดับของการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
28	การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น					
29	การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้						
30	การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขต พื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง					
31	การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง					
32	การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ ความรู้					
33	ประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาใน การจัดตั้ง ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน					
34	การส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนใน การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น					
การมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา						
35	การจัดระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการ เรียนการสอนภายในโรงเรียน					
36	การนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ในรูปแบบ ต่างๆ ภายในโรงเรียน					
37	การติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนา ระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการ สอนของโรงเรียน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ภายในสถานศึกษา	ระดับของการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
38	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนกับสถานศึกษาอื่น					
39	แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนกับเครือข่ายการนิเทศการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา					
การมีส่วนร่วมในการแนะแนวการศึกษา						
40	จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายใน สถานศึกษาเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ กระบวนการเรียนการสอน					
41	ดำเนินการแนะแนวการศึกษาในโรงเรียน					
42	การติดตามผลการจัดระบบ และกระบวนการแนะแนว การศึกษาในโรงเรียน					
43	การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนว การศึกษาในโรงเรียน					
44	การประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาอื่น					
45	การประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับเครือข่ายการ นิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา					
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
46	การจัดโครงสร้างองค์กร เพื่อรองรับระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา					
47	การกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดตาม เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา และตาม หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา					
48	การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จ ของโรงเรียน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ภายในสถานศึกษา	ระดับของการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
49	การดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
50	การประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนกับสถานศึกษาอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน					
51	การประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการประเมิน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
52	การประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและ ประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินคุณภาพ สถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน						
53	การศึกษาและสำรวจความต้องการงานด้านวิชาการของ ชุมชน					
54	การให้การสนับสนุนด้านวิชาการแก่ชุมชน					
55	การให้ความรู้ สร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพคุณภาพชีวิตของชุมชน ท้องถิ่น					
56	การส่งเสริมให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วน ร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน					
57	การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น					
การมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และ องค์กรอื่น						
58	ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาของรัฐ ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ระดับอุดมศึกษา					
59	ประสานความร่วมมือ การช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาของ เอกชน ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา					
60	ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัด การศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา					

ข้อ	การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ภายในสถานศึกษา	ระดับของการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
61	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กร ต่างๆ ภายในประเทศ					
62	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กร ต่างๆ ในต่างประเทศ					
การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						
63	การสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการใน การได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนของบุคคล					
64	การสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการใน การได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนของครอบครัว					
65	การสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการใน การได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนของ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					
66	การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					
67	การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของ บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ดร.แสน สมนึก	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขา การวิจัยการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร ตำแหน่งหน้าที่การงาน ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต2
นายบุญเกื้อ ละอองปลิว	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขา การบริหารการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต1
ผศ. สุรพงษ์ ปนาทกุล	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รบ.ม.) สาขา การเมืองการปกครอง ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
พญ.นัฐพร ประกอบ	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขา การวิจัยการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร ตำแหน่งหน้าที่การงาน นายแพทย์ 9 โรงพยาบาลลพบุรี
ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขา การวิจัยการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร ตำแหน่งหน้าที่การงาน รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ในพระบรมราชูปถัมภ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ดร.แสน สมนึก

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.แบบสอบถาม

ด้วย นายสนิท ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ เป็นประธานผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์ และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ใน
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใส)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๖-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ คือ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theapsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายบุญเกื้อ ละอองปลิว

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.แบบสอบถาม

ด้วย นายสนิท ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ เป็นประธานผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์ และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ใน
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนไสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๙-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.riits.ac.th

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ..... วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.สุพงษ์ ปนาทกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.แบบสอบถาม

ด้วย นายสนิท ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ เรือนนเกาะ เป็น
ประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ รฐ ๐๕๔๙.๐๒/

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน พญ. ณัฐพร ประกอบ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.แบบสอบถาม

ด้วย นายสนธิ ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ เป็นประธานผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์ และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ใน
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โค้รขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ตั๋ว ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@thepsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.แบบสอบถาม

ด้วย นายสนิท ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ เป็นประธานผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์ และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ใน
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๕๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๕๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๕๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@thepsatri.rits.ac.th

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

ที่ ศธ ๕๔๔.๐๒/๗๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดไทยงาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ฉบับ

ด้วยนายสนธิ ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมี ดร.ประเสริฐ เรือนนะการ เป็นประธานผู้ควบคุม และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายสนธิ ไทยกล้า ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ข้าราชการครูในสังกัดของท่าน เพื่อการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพหล พุฒคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๘ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : education@tru.ac.th

ที่ ศธ ๕๔๕.๐๒/๑๖๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนคสทชธอนุสรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ฉบับ

ด้วยนายสนธิ ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต ๑ โดยมี ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ เป็นประธานผู้ควบคุม และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายสนธิ ไทยกล้า ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ข้าราชการครูในสังกัดของท่าน เพื่อการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพหล พุฒคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๕๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : education@ru.ac.th

ที่ ศธ ๕๔๕.๐๒/๒๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดชนองโขง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ฉบับ

ด้วยนายสนธิ ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมี ดร.ประเสริฐ เรือนนะการ เป็นประธานผู้ควบคุม และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใ้ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายสนธิ ไทยกล้า ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ข้าราชการครูในสังกัดของท่าน เพื่อการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพหล พุฒคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : education@tru.ac.th

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๙๔๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 135
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วย นายสนธิ ไทยกล้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายสนธิ ไทยกล้า ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ครูผู้สอน สถานศึกษาในสังกัดของท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาหวังอย่างยิ่งในความกรุณาและคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ด้วยจักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๓๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ - นามสกุล นายสนิท ไทยกล้า
เกิดเมื่อ 30 พฤษภาคม 2499
สถานที่เกิด ตำบลหนองกบ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน 14 หมู่ที่ 1 ต.หนองกบ อ.หนองแขง จ.สระบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดหนองทางบุญ หมู่ที่ 7 ต.หนองกบ อ.หนองแขง จ.สระบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2512 ประกาศนียบัตรประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดหนองทางบุญ ตำบลหนองกบ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2515 ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2517 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.)วิทยาลัยครูเทพสตรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ.2519 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูพิเศษ (พม.)
พ.ศ.2526 ปริญญาบัตรศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ.2542 วุฒิบัตรหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
พ.ศ.2548 ประกาศนียบัตรบัณฑิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2518 ครูจัดวา อันดับ 2 โรงเรียนบ้านหนองฟ้าเลื่อน อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2519 ครู 2 โรงเรียนบ้านหนองฟ้าเลื่อน อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2520 ครู 2 โรงเรียนวัดหนองหลัว อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2522 อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดหนองหลัว อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2526 ครูใหญ่โรงเรียนวัดหนองหอย อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2530 ครูใหญ่โรงเรียนวัดหนองทางบุญ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2542 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดหนองทางบุญ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2545 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองทางบุญ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
ปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองทางบุญ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี